Anul I, Nr. 6 Vineri 20 Decemvrie 1935

Sfarmă-piatră

Director: Al. Gregorian ■ Redacția și Administrația: Str. Agricultori, 45. — S. IV ■ Telefon 3.76.05

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Lei 8

Dela baroul de Ilfov spre România corporaţiilor

Avocaţii creştini din baroul de Ilfov, alegând cu majorităţi zdrobitoare lista maestrului Istrate Micescu, au făcut un lucru de proporţii simbolice. Grupul ridicat pe scutul biruinţei de braţele celor o mie de luptători candidase în numele ideii de breaslă naţional-creştină. Şi nu Istrate Micescu a ieşit victorios, dar însăşi ideea de breaslă.

Lucrul acesta are pentru viaţa românească o însemnătate epocală.

Evident, presa, mai toată, n'avea niciun interes să încline flamuri cavalereşti în faţa biruitorilor. Ea avea tot interesul să stârnească volburi de praf ca să nu se vadă bine noua aureolă. Jidovii au în sânge sadismul profanării, perversitatea caricaturizării, otrava dizoluţiei. Se zice că dracii, doboriţi din cer, altceva nu fac în genunea căderii decât să latre şi să schelălăiască negaţiuni împotriva gloriei lui Dumnezeu. Dar precum pietrele zvârlite din praştie n'ajung în soare, tot astfel blasfemiile dracilor nu ating cu nimic strălucirea divină. Urlete, miorlăieli, lătrături şi schelălăieli s'au ridicat din presa jidovească pentru a înneca în cacofonie perversă solemnul glas de trâmbiţă ce a răsunat din Palatul justiţiei peste ţară.

Zadarnic!

Astăzi e prea târziu pentru blasfemia iudaică, să mai aibă vreun efect. Biruinţa dela baroul de Ilfov a răsucit fiori de mândrie în creştetul fiecărui cărturar din România.

De la el începe realizarea ideii de breaslă în societatea românească. Eu, mi-am făcut ucenicia cu patru ani mai înainte la un ziar, care aduna într'un singur nume toate zilele anului, care-şi zicea naţional-creştin pe vremea când nici pomeneală nu era de un partid cu această titulatură şi care el întâia oară în România, apăruse să militeze pentru „categoriile sociale" — pentru bresle. Şi într'adevăr, cât a izbutit să apară acel ziar, n'a fost zi dela Dumnezeu să nu văd defilând sub balcoanele lui, rând pe rând toate categoriile de intelectuali, de mici industriaşi, de meseriaşi şi muncitori, aruncându-şi speranţele spre ziua de mâine, spre o altă alcătuire din temelie a societăţii româneşti. Ziarul a fost martirizat cum merita pentru cât adevăr a spus. Dar ideea breslelor şi-a făcut drum, fiindcă adevărul ei exista latent în suferinţa fiecărui cărturar, a fiecărui meseriaş sau muncitor. Ideea de breaslă nu e invenţia nimănui. Ea a renăscut din cenuşa istorici în momentul când individul abandonat în haosul democratic a simţit în oase nevoia solidarizării cu cei de-o profesiune şi-a apărării împreună cu cei de-un sânge. Fiindcă aşa sânt toate războaiele: cei de-un sânge se strâng deoparte împotriva cotropitorilor de sânge străin.

Amintiţi-vă o clipă succesiunea agitaţiilor de caracter social în anii de după războiu! Fusese mai întâiu o agitaţie ţărănească, rezolvată repede prin marea reformă agrară. A fost apoi o agitaţie marxistă, — socialistă şi comunistă, — care, alimentată de Internaţionalele iudaice şi încurajată de elemente inconştiente ca d. dr.

N. Lupu, ameninţa la un moment dat însăşi existenţa statului. Venetică de origine, mişcarea marxistă nu putea prinde rădăcini. A mai fost şi norocul peste măsură de mare că în fruntea ei, adică în fruntea celor câtorva mii de muncitori necăjiţi ai noştri, au apărut păduchii plesnind de sângele supt, — evreii. Evreii au compromis socialismul şi comunismul în România, demascându-le, prin simpla lor prezenţă în capul agitatorilor, originea şi scopurile pur iudaice.

După aceia, au început să apară, timid mai întâiu, crescând în bărbăţie apoi, mişcările de revendicări profesionale. Primii au fost funcţionarii de stat izbiţi necontenit în salarii. Au urmat micii industriaşi şi meseriaşii de diferite branşe. După ei, s'au urnit, însfârşit, profesiunile intelectuale: medicii, inginerii, arhitecţii, farmaciştii,—avocaţii. In ultimul an, aceste mişcări profesionale au fost covârşite de marea resurecţie naţionalistă a tuturor barourilor din ţară. Avocaţii au dat accentul mişcărilor de caracter profesional.

Trebue să reţinem neapărat următoarea observaţie: mişcările marxiste, — comunismul şi socialismul — erau de origine internaţională şi de tendinţe internaţionale. Democraţia, nici ea, nu se lăsa mai prejos. Fiindcă substratul, atât al mişcărilor marxiste cât şi al democraţiei, e unul şi acelaş: iudaismul planetar, — masonic şi bancher! Dimpotrivă: toate mişcările profesionale au un caracter hotărît naţional.

De fapt, în momentul când din haosul democratic s'au ivit primele mişcări profesionale, ale funcţionarilor, ale micilor industriaşi şi meseriaşi, — soarta democraţiei era principial fixată, şi epoca internaţionalismelor anarhice principial închisă. Ceeace apărea acum la suprafaţă, cu fiecare nouă agitaţie profesională, era naţiunea, ca un complex social, alcătuit din feluritele categorii producătoare. Naţiunea aceasta a fost multă vreme insulă de mărgean uitată în fundul apelor turburi ale democraţiei internaţionale. Democraţia nu cunoştea ca formaţiuni colective decât partidele politice: coruri de broaşte orăcăind pe rând în balta ei. Dincolo de partide, ea nu vedea în naţiune decât numărul anonim şi abstract al milioanelor de voturi: „cetăţenii fără deosebire de rasă şi religie", după formula francmasonică trecută şi în legiuirile ţării noastre. La drept vorbind, peste această masă incoloră, o singură categorie de lighioane a cunoscut democraţia: pe evreii cari o ţineau în ghiare. Nenorocirea noastră a fost regimul democratic, sub a cărui mască înşelătoare jidovul a devenit stăpânul multiform al României. Pe măsură însă ce ghiara lui s'a înfipt mai adânc în viaţa poporului, din rărunchii naţiunii au răbufnit tipetele de durere: categoriile sociale ce s'au pus în mişcare. Dece ţipă medicii şi farmaciştii? Fiindcă locurile şi clientela sânt acaparate de evrei! Dece ţipă arhitecţii şi inginerii? Fiindcă evreii venetici au pus mâna pe comenzi! Dece ţipă meseriaşii? Dece ţipă industriaşii? Dece se mişcă avocaţii? Fiindcă pretutindeni profesiunile sânt în ghiara de fier a jidovului!

Mişcarea profesiunilor, fie intelectuale, fie manuale, nu pleacă, prin urmare, din vreo teorie antisemită oarecare, ci din rărunchii naţiunii, sfâşiaţi de ghiara sălbăticei rapacităţi iudaice.

Extraordinara însemnătate a mişcărilor acestora social-naţionale constă în faptul că ele n'au o cauză teoretică, ci o cauză practică: sânt reacţiunile cele mai firesti împotriva dominaţiei iudaice. Când îţi arde casa, nu e nevoie de teorie pentru a pune mâna pe căldarea cu apă; când eşti atacat, nu e nevoie de teorie pentru a te încorda în gestul apărării. Marea şi multipla mişcare a organizaţiilor profesionale e gestul spontan al apărării naţionaliste.

Ei bine, resurecţia spontană a categoriilor profesionale, care sânt porţiuni vii din organismul naţiunii, constituie realitatea de temelie a partidului naţional-creştin. Dacă n'ar exista această durere imensă, care trăieşte întreagă în fiecare profesiune muncitoare şi producătoare partidul naţional-creştin n'ar avea nicio raţiune de a fi. El ar apărea ca o formaţiune născută d'intr'o teorie antisemită şi menită să rămână suspendată în cerul teoretic. Imensa durere socială însă pricinuită de invazia jidovului, justifică indiscutabil orice teorie antisemită şi mai mult decât atât: justifică existenţa partidului naţionalist şi creştin ca instrument de organizare unitară, a tuturor categoriilor sociale, de colectare a tuturor revoltelor şi de sublimare a lor, în marele desnodământ care trebuie să dea: România a Românilor.

După concepţia noastră, ideea de breaslă, adică profesiunea organizată juridiceşte pe criteriul naţional şi creştin, constituie partea cea mai însemnată a unui program naţionalist.

„Eliminarea jidanilor" — aceasta e un cuvânt ce răsună frumos în piaţă. Realizarea acestui postulat nu e posibilă decât prin legiferarea dreptului de breaslă naţional creştină pentru a recuceri poziţiile pierdute în industrie, în comerţ, în meserii, în cultură, în toate profesiunile libere. Veţi zice: dar politica ţărănească? Răspundem: o politică de ridicare a ţărănimii, care e temeiul neamului nostru, nu e posibilă în mod izolat şi independent de problema breslelor. Una cu alta sânt într'o legătură organică. Aproape toate modificările pe care le necesită o nouă şi sănătoasă aşezare a societăţii româneşti, — adică a naţiunii, — nu pot avea loc decât înlăuntrul concepţiei de ansamblu naţional-social a corporatismului. Înţelegem: a unui corporatism nu adaptat la nevoile noastre, ci crescut din realităţile noastre sociale, aşa cum se lămuresc ele în mod spontan din mişcările profesionale. Ce sânt oare aceste mişcări profesionale decât strigătul naţiunii de a fi mântuită din haosul democratic şi organizată în cristalele breslelor şi în ansamblul unui stat corporativ?

Ceeace ne contrariază pe noi oarecum e că partidul naţional-creştin nu pune încă, din plin problema corporaţiilor. E adevărat: ea există ca scurtă enunţare a unui punct de program. Dar aceasta e cu totul insuficient. Sânt necesare largi desvoltări şi soluţii precise, fiind vorba de o problemă capitală, a cărei deslegare va aduce după sine purificarea organismului naţional de elementul jidovesc. E însăşi viziunea României celei noi, care trebuie să fie înainte de toate a românilor.

Considerată sub acest raport, biruinţa elementului naţional-creştin la baroul de Ilfov constituie, cum am zis, o piatră de hotar. Atât prin semnificaţia ei, în sine, cât şi prin semnificaţia ei simbolică. Baroul de Ilfov e întâiul din ţară. Nu ne îndoim că triumful dela Bucureşti va avea repercusiuni extraordinare asupra tuturor celorlalte barouri. O astfel de biruinţă e de natură să îmbărbătez şi pe cel mai las profesionist. Dar dincolo de avocatură, sperăm că repercusiunea acestei biruinţi se va simţi ca un nou val de energie şi entusiasm în toate profesiunile. E un triumf care electrizează voinţele.

Dar încăodată ţinem ca lucrurile să nu se confunde: asemnea biruinţi la conducerea diferitelor profesiuni nu constitue acte politice. E'le n'au decât semnificaţia unei schimbări radicale de mentalitate. Ele nu sânt decât datele sociale pe care se va întemeia mărea reformă a societăţii româneşti după criteriu corporative, naţional-creştine.

Sfarmă Piatră

Naționalism și naționaliști

E cazul să spunem: *Sfarmă Piatră* aluat-o bine din loc!

Fiindcă dela al treilea număr a ajuns să nemulțumească toată lumea! Ca și un Peneș din poveste — și acela tot un fel de sfarmă piatră, — el și-a transformat în doi timpi și trei mișcări porecla în renume, emblema aceia, atât de viguros spusă în iinii de admirabilul Dragoș, a pietrei sfărîmate de un pumn sdravăn, punând-o imediat în aplicare printr'o aruncare de pietricele în geamurile tuturora!

Au suferit geamurile democrate, plus toate felinarele roșii care adastă în marginea trotuarului lor de prostituție ideologică.

Au suferit mândrele geamuri mari naționaliste, așa de bine lustruite pentru acel: „să sune muzica a giorno!" cu care democratul de inimă de eri va saluta curând de pe scările Palatului, cuiorile naționaliste triumfătoare; — și ce să mă ascund ?—la această mică pietroiadă am luat și eu parte într'un articol scris numai ca să facă tot binele acela de purificare și pregătire sufletească pe care intenția bună a conducătorilor blocului naționalist o merită din partea partizanilor, aceștia trebuind să fie (e umila noastră părere) nu numai grăbiți de a veni la putere, dar și de a pune ordine înlăuntrul conștiinței lor.

Ce să mai spun? A suferit chiar mica mea ferestruică naționalistă (așa-mi trebue, dacă nu m'astâmpăr!) — la care, cu puține cuvinte îmi fac și eu hebdomadar serenada, când nu rugăciunea mea legionară.

Un drăguț petec de hârtie a fost cârpit în numărul trecut, la ochiul de geam spart, sub forma unei conclusive *Explicații*, care nădăjduesc că s'a citit și mai ales înțeles, după cum înțelese vor fi fost gândul bun al acestei reviste, și politețea care, dela un hîrsut și burzuluit ca *Sfarmă-Piatră* trebue cel puțin să mire!

Și acum, cu geamurile și cu capetele sparte — care după cum le are — să ne strângem mărunțaele de pe jos, și punându-le din nou la locul dela Dumnezeu lăsat, să privim pe două picioare, drept în față, dacă avem — negreșit — curajul, problema.

Mi se pare, intenție bună este peste tot. Din capul locului trebue să admitem — dacă avem un minim simț politic — că nimeni nu face azi naționalism fără să creadă în el. Merg, — și nu de dragul paradoxului — până la a spune că și democrații, ba până și evreii cred azi în naționalismul românesc.

Romantism acum 30 de ani, cu Iorga, exegeză ireductibilă de atunci în cuvântul intransigent — înfășurat în caracter — al lui A. C. Cuza, de câțiva ani încoace acest naționalism a devenit faptă.

Nu vedeți, domnilor, că tot ce se face de doi ani de zile în țara românească se face numai și numai în funcție de acest naționalism ?

Evreii — vorbesc de evreii mari fiindcă aceia interesează antisemitismul meu — din cauza lui își pregătesc plecările, și-și asigură în diverse țări averile, bijuteriile și încetățenirea. Azi cel mult vreun cercel evreesc mai e în țară; și nu-i posesor iudaic de mai mult de 100.000 de lei, care să nu steà cu un picior la noi, cu celălalt peste graniță.

Toate legiuirile, dela starea de asediu și cenzură, la controlul averilor și muncii românești în industrie, în funcție de același naționalism se fac.

Toate partidele își fac tineret, cămăși și câte o dreaptă a lor.

Raportorul la mesaj ține un categoric discurs de dreapta.

Și până și internațional-țărăniștii se revendică naționaliști, un Petre Andrei, sociologul dela Patriarhie, bătându-se recent cu pumnul în piept că statul lui țărănist e un stat naționalist. (Gogomânie la care voi da replica pe larg).

Se'ntâmplau asemenea lucruri acum doi-trei ani?

Dar trebue să fim leali, așa cum și un ne-blochist ca mine a fost — mai sus și de atâtea ori aiurea,— leal față de feluriții leaderi ai blocului naționalist, și să recunoaștem că această imprimare de naționalism dată întregei noastre vieți politice, economice, și jurnalistice-culturale, n'ar fi fost posibilă fără dinamismul eroic și de caracter al unei tinere mișcări al cărei nume e azi pe buzele tuturor.

Factismul naționalist al ultimilor ani de zile, transpus, sau derivat din fondul vechi de rectitudine și intransigență al cuzismului, de curând potențiat cu gogism — e ceiace a făcut din naționalism o imensă prezență, prezență care — adevăr grăesc vouă — va continua decade de acum înainte să înrâurească și chiar dirige viața noastră de neam și stat, oricare vor fi derutările și adversitățile, — și chiar dacă va fi nevoe ca această înrâurire și diriguire să se efectueze din carceră.

Naționalismul e declanșat. Mai departe sînt naționaliștii. Unii din ei sunt *înfăptuitorii*, alții, chiar *înfăptuirea* naționalismului.

Lupta va decide în ce categorie vor să se așeze unii sau alții.... Dar pentru naționalism aceasta e aproape indiferent.

Singurul lucru care interesează e naționalismul. Și aceasta o simte mai ales tineretul studențesc — acustica justă a neamului — care oricât de divizat aparent, e *unul*, sau va fi *unul*, în credința făptuitoare din care și-a făcut etica lui eroică.

Tineri doctrinari de ultimă oră să dea voe unui biet ziarist mai bătrân ca dânșii (adică mai în vârstă cu cinci-șase ani!) să-i roage să aștepte (fiindcă de aceia-s tineri) și între timp să ia aminte la acte ca unele recente, ce vor fi dovedit cel puțin că studențimea dacă pare divizată în vorbe, *e una în seriozitatea categorică și peremptorie a faptei...*

Da, naționalismul s'a declașat. El a devenit panică la adversari, conștiință nouă în burghezime, înaltă preocupare la intelectual, obsesie în massele populare.

Cum să-l oprești cu circulare cu număr-dată, și decizii anodine de club politic?

Cum să hotărăști Bistrița să-și schimbe cursul, prin consilii de miniștri ținute în plutele ei, pe valuri?...

Dragoș Protopopescu

Tragica învățătură

Trec pe stradă și închid ochii. La fiecare ungher un om întinde mâna, la fiecare ungher îți răsare înainte ultima decădere fizică, ultima degradare a sufletului, ultima treaptă a servituții.

Poliția, cred, face tot ce poate să împiedice asaltul foamei, hohotul de restriște care se înalță de pretutindeni. Cele câteva fericiri din țară, profitorii amarnici ai mizeriei tuturor, vor să fie feriți de spectacolul acestei plebe vântura te de foame, acestor suflete ale nimănui. Ce-ar fi dacă din toate cuiburile îndurării lor, din toate cuiburile jalei, ar năvăli aici liota celor fără pâine, armata leproasă a celor fără căpătâi!

Oh, s'ar spulbera câteva glorii de stradă, câteva imbecilități comode ar pristăvi acasă, și un om pe care-l dor brațele încrucișate, un om înspăimântat de inerția care înghiață trupul tânăr, trupul viguros al țării, ar da poate de lucru tuturor.

Explicați-mi, domnilor dregători, fiindcă eu unul nu înțeleg, cum se poate ca țăranii Basarabiei să moară de foame și grânele Bărăganului să putrezească în silozuri? Cum se poate ca zeci de mii de brațe să amorțească de ger, în timp ce în codrii Bucovinei topoii sunt crestați la rădăcină ca să cadă și să se sfărșească singuri?

Explicați-mi de ce pier oamenii, de ce se afundă tot mai mult în suferință, de ce blestemă lumina zilelor lor, când ei s'au născut într'una din țările cele mai binecuvântate de Dumnezeu pe pământ?

Explicați-mi cum se face că vlaga pământului nostru, comorile lui naturale, sunt în fiece zi tot mai mult secătuite, cum se face că trimitem peste hotare de zeci de ani tot ce e mai de preț și mai folositor pe lume, că ceace trimitem întrece de zeci de ori în cantitate și cu mult ca valoare ceeace primim, și suntem totuși vânduți străinătății?

Și de-ar fi pământul acesta cel mai sărac de pe lume și încă oamenii lui cei buni, cei supuși, cei hărnici, ar avea de lucru fără sfârșit, creându-și singuri belșugul, tăind drumuri, înălțând fabrici, spitale și palate, și biserici lui Dumnezeu.

Că de-mi veți răspunde că nu vedeți cum s'ar putea împăca atâtea interese contrarii și că nu vedeți soluții răului care frământă țara, atunci mă ridic cu tot sufletul meu, cu tot ce-mi strigă puterile mele încătușate, brațele mele care își simt dorul imens de a construi, cu tot ce, organic, vegetal în mine, are tendința copacului de a exploada la lumină, — și vă spun că soluții sunt!

Pentru a le aplica însă — pentru a le concepe, mai întâi — e nevoie de un alt suflet, de un suflet al marilor altitudini, al înțelegerii și al iubirii de aproapele tău, al jertfei și al eroismului.

Cum și-ar putea afla lăcaș acest suflet în dregătorii de azi? Dregători pe cari, Dumnezeu știe, îi meritâm pentru păcatele strămoșilor noștri.

Să nu uităm însă, Izoulet scria în „La Cité Moderne", aceste rânduri pe cari le-a reluat și le-a comentat Pârvan: „Inteligența, ce spun? simpla mediocritate a conducătorilor, atrage după sine ruina unei țări, o pradă fără apărare străinului, și aduce ștergerea ei de pe harta națiunilor. Un popor care se încredințează unor mediocri se sinucide!"

Dan Botta

Înălțimea momentului românesc de azi

Ca fructul și copilăria, fiecare generație își are timpul său. Este timpul concret sau istoric în care se crează sau se consumă. Timpul care se cere trăit și umplut. Trăirea și împlinirea timpului concret însă se face în mod cu totul diferit dela individ la individ, dela generație la generație dela epocă la epocă, dela popor la popor. Fiecare din aceste categorii, individuală sau colectivă, trăește în ritmul timpului său, într'un climat propriu, într'un spațiu limitat. Toate acestea laolaltă alcătuesc fizionomia specifică a momentului, armonizându-se în timbrul simfonic al timpului concret.

Timpul concret este timpul plantelor și al vârstelor. Odată trecut, nu mai revine.

Cu toată relativitatea unei continuități, timpul concret, momentul istoric al fiecărei generații, nu are același înălțime.

Problema ce se impune dela sine este următoarea: cum putem determina înălțimea timpului concret?

Lăsând la o parte standardul de viață, progresele tehnice cari au ridicat în mare măsură nivelul societății din anumite puncte de vedere, înălțimea timpului concret va fi determinată de ceeace constitue originalitatea creatoare a unui popor într'un moment istoric, idealurile lui, aspirațiile și, luptele sale pentru care își aruncă în cumpăna istoriei ființa lui întreagă.

In această privință, crestele momentelor variază și odată cu ele misiunile generațiilor. Febrilitatea unui crez, limpezimea unei idei și profunzimea unui sentiment umplu momentele, le dau viață, semnificații și contur. Cu cât ecourile acestora au rezonanțe mai adânci și mai depărtate, unificând aspirațiile, individualitățile, clasele sociale și mulțimile, înălțimea timpului este mai evidentă. Când credința, ideea sau sentimentul iau forma unui fluid generator de unitate și comuniune, când națiunea întreagă are aceeași conștiință totalitară, grație căreia poate să-și profileze în viitor misiunea, întărind-o cu focul trăirilor colective, înălțimea timpului este mai mare.

Marea conștiință de sine, etern corelată cu ideea de sacrificiu, duce adeseori la aventură. Aventura, fie biruitoare, fie catastrofală, este totdeauna un splendid prilej de autolămurire. Este o smulgere din obișnuit și uniform, un salt în necunoscut, o ancorare sub bolțile destinului metafizic. In zodia aventurii, individualitatea sau comunitatea realizează înălțimi maxime de conștiință. Dacă tensiunea este excesivă, poate duce la ruperea echilibrului, a ceeace ar coincide cu un cataclism existențial.

Nu știm însă, din porunci mai presus de fire, din grație sau din necuprinsul joc de minte al întâmplării, echilibrul, mai mult sau mai puțin stabil, se menține.

N'aș vrea de loc să se creadă că prin transpunerea de pe plan individual pe plan colectiv, am urmărit în chip tacit înlocuirea calității prin cantitate. Comunitatea nu se confundă cu publicul, cu massa sau mulțimea inconștientă. Nu e vorba nici de comunitatea de interese momentane, economice, financiare sau politice. Comunitatea, întemeiată pe afinități elective și comuniune de sânge, relevă partea general-umană a individualității. Individualitatea și comunitatea sunt într'o reală și continuă unitate. Sunt singurele realități sociale. Comunitatea se conturează și se luminează prin individualitate, după cum aceasta se împlinește și se valorifică prin comunitate. Nu e vorba, prin urmare, de diferențe calitative într'un caz și cantitative într'altul, ci de planuri calitativ deosebite.

In fața examenului de înălțime a timpul istoric, generațiile se despică în două categorii: generații creatoare și transformatoare de destin istoric și politico-social și generații consumatoare.

In opoziție cu mentalitatea corupției democratice, generația naționaliștilor români de azi, revoluționari și eroi în același timp, este investită cu toate virtuțile celei dintâi categorii.

Creatorii sunt întotdeauna oarecum cu cea mai mare răspundere. Răspundere față de ei înșiși, dar mai ales răspundere față de cerințele timpului, de aspirațiile și idealurile națiunii. Prestigiul demnitatea și autoritatea lor sunt numai atunci reale, când sunt trup din trupul națiunii și suflet din sufletul ei. Numai pe această cale suitoare verbul lor poate să vestească poruncile sângelui la un moment dat, să taie drept și fără șovăire pârtia viitorului să citească destinul temerar și să îndemne la acțiune revoluționară. Verbul lor se transformă atunci în sângele sufletului comunitar, al Națiunii. Nu este instrument sau mijloc de exteriorizare, ci putere creatoare, năvalnică, încinsă de pară adevărurilor mari și hotărâtoare. Limba lor are timbrul zguduitor. Înalță și purifică, nimicește și crează. Direcția ei este unică: deșteptarea într'o lumină neprihănită. Voința lor este ordine și ierarhie, este cosmos, după cum cuvântul lor este lege. Legea sângelui și a sufletului românesc.

Numai în glasul creatorilor semnificația dintru început a verbului se revelează deplin. De aceea, pentru ei, cuvântul rostit sau cuvântul scris, are valoare ultimă și definitivă.

Scrisul lor nu este mijloc de excitare a partizanilor politici, nici gazetărie lazăr și vlăguită. Scrisul lor nu angajează numai cuvântul, care azi e, dar mâine trece, ci întreaga lor personalitate. Cuvântul lor nu trăește numai în funcție de clipa prezentă; în el reînvie puterea creatoare a trecutului și înfloresc ca fulgerele de lumină făgăduințele viitorului. Aceasta pentrucă oamenii într'adevăr reprezentativi condensează în cuvântul lor magic esențialitatea unei națiuni. Credința, convingerea și sacrificiul sunt mai puternice la ei decât propria lor ființă. Tensiunea lor interioară imprimă cuvântului rostit sau scris freamătul eternității poporului lor. Ei scriu cu sânge și lumină. Sângele înzdrăvenește și dă avânt, lumina descâlce răspântiile, tăind alee drepte în inima viitorului.

Iată de ce, cuvântul fiind în funcție de veșnicia unei națiuni, iar conștiința, înălțimea, prestigiul și sacrificiul ridicate la rangul de valori prime, responsabilitatea cuvântului devine lege implacabilă, asemeni destinului.

Privită prin semnificația unei singure fețe, așa ni se revelează, de acolo de sus, de pe culmile afirmării totalitare, înălțimea momentului românesc de azi.

Grigore Popa

— Allo... strigă lui Vaida să mai arunce din balast... e greu... se mișcă vârful... pârâe... se prăvălește stânca peste noi...

UN MOŞ CRĂCIUN INDIGNAT

Moş Crăciun este de obiceiu un foarte cumsecade bătrân, care ne vizitează odată pe an, trecând peste noroaele şi mocirla acestei ţări, numai de dragul copiilor noştri pe cari vrea să-i vadă. Bunătatea lui este proverbială ca şi barba lui de vată pe care ne-am deprins s'o vedem în toate vitrinele cu jucării. Eu, când am fost mic, nu l-am cunoscut nici odată pe Moş Crăciun. Nu mi-a adus nici odată nimic şi n'am aşa dar faţă de el nici o datorie de recunoştinţă. Şi, ca să vă spun drept, eu îl privesc cam de mult pe Moş Crăciun cu un ochiu puţin încruntat. Se opreşte atâta de rar în faţa caselor româneşti! Faimoasa lui tolbă cu minuni, care fac fericirea celor mici, nu s'a risipit decât foarte rar în casele copiilor noştri — ai noştri, zic, nu ai altora...

Şi mă gândiam de multe ori că lucrul ăsta este destul de trist! Copiii au nevoe de jucării, — sclipirea mărgelelor multicolore sau trenurile miniatură, cu vertiginoasa lor alunecare pe şinele dintr'o odae, sunt lucruri de preţ care pregătesc imaginaţia copiilor pentru ambiţiile şi idealurile de mai târziu. Ai noştri, îmi spun totdeauna, cresc orfani de aceste senine bucurii!

Părinţii lor, funcţionari cei mai mulţi, cu vreo 2000 şi cinci sute de lei pe lună (asta în lunile „bune" când îşi încasează salariul) obligaţi din opulenţa lor să mai ajute şi statul la „împrumutul de înzestrare" sau, ca o altă patriotică datorie, să mai rupă din viaţa lor somptuoasă şi pentru infometaţii din Basarabia, pricepeţi că acesti părinţi nu pot să invite pe „Moş Crăciun" în casa lor nici măcar, aşa, odată pe an, iar copiii aud mereu vorbindu-se de un fel de legendă pe care n'o cunosc şi n'o pricep. Confundând cu Sf. Nicolae, când li se întâmplă să aibe ghete, ei le pun inutil la uşe ca să nu găsească a doua zi în fundul lor, decât acelaş antipatic miros de picioare — iar când n'au ghete, atunci au scăpat de orice griji, iar Moş Crăciun nici el nu mai are pe conştiinţă nimic!

Aşa se petrec dela un timp sărbătorile româneşti, iar dacă privim mai bine împreiur şi Crăciunul pare a fi astăzi puţin izraelit... Venerabilul mos, nu-şi mai desartă tolba decât în casele copiilor fără botez, ca şi când el însus, mosul acesta, Crăciun, ar fi şi el frate bun cu Auschnit, cu Margulies sau cu Schapira...

De aceea, parcă bănuind că noi avem de gând să-l atacăm în această revistă care sfarmă tot (şi e lucrul cel mai bun de făcut în ziua de azi), Moş Crăciun, de câteva zile, incognito, în Capitală, a bătut deunăzi la uşa noastră. Părea trist. Barba lui, de vată, făcea un decor foarte suspect acestei figuri obosite... Nici n'am avut timp să-mi desvolt eu rechizitoriul — şi el a început să se plângă.

— Ştiţi, nici nu era să mai vin pe la voi!

— Vai Mos-Crăciun, se poate! Să treacă 25 Decembrie fără dumneata! (zisei eu ironic...).

— Păi... sigur că se poate! Ce rost mai am eu pe aici?... De obicei, mi-a eşit numele că sunt bogat. Acu, nu mai am aproape nimic! Plimbându-mă aseară prin oraş, am văzut, e drept, câteva vitrine cari îmi fac reclamă... Dar toate astea, v'o spun vouă de aici, dela Sfarmă Piatră, cari sunteţi cei mai deştepţi băeţi din România, toate astea sunt numai escrocherii jidoveşti...

M'am încruntat puţin...

— Ce, Moş Crăciun! eşti antisemit?... Asta nu-mi place! Un Moş Crăciun huligan, o să facă asta o aşa impresie urâtă, în presa noastră atâta de creştinată dela Bucureşti! Te rog foarte mult să-ţi revizuieşti ideile politice, fiindcă altfel să ştii că la noi nu merge! Fă şi d-ta ca d. Iorga, că doar n'o să-ţi cadă barba numai pentru atât...

Moş Crăciun m'a privit dezolat... Apoi, schimbând vorba:

— Dar ascultă, măi tată, ce-a fost pe la voi cu revoluţia aia? Mie, să-ţi spun drept, mi-era şi frică să vin. Aşa bătrân cum mă vedeţi, mie îmi plac copiii, dar n'am căzut încă în mintea lor, şi n'aş vrea să mă apuce ceasul din urmă în vreun „stat ţărănesc". Nici n'aş avea poftă să mor... de râs! Credeţi oare că puţin lucru ar fi să vezi pe Rădulescu-Motru cugetând pe baricade sau să asculţi încă un discurs de d. Andrei? Voi v'aţi obişnuit, e adevărat, dar aşa, dintr'o dată, lucrurile astea pot să aibe un efect mortal. Şi apoi mai era Mihalache (a! p'ăsta l-aş fi vrut în costum de Mirabeau sau ceva-aşa, fiindcă ţării am văzut cum îi poartă) şi apoi d-rul Lupu şi Costăchescu şi Dem. Dobrescu-Europeanul... Mă căţi mai sunt!

Dar, ia, spune-mi mai repede — ce se mai aude, mai e ceva cu Revoluţia?... Că dacă-i aşa, eu să ştii că plec înainte de 25 Decembrie. Plec chiar acum şi vă las cu Crăciunul în baltă...

— Ei, fii liniştit, Moş Crăcinne. Dacă numai de asta ţi-e frică, atunci puteai să vii şi poţi să rămâi fără grijă... Chestia cu revoluţia s'a aranjat de mult la Direcţia generală a căilor ferate...

— ?!...

— Foarte simplu... D. Mereuţă, care e contra Revoluţiei, a refuzat trenurile necesare pentru transportul revoluţionarilor, iar aceştia s'au supărat foc şi au spus că nu vin decât cu condiţia să li se pună la dispoziţie vagoane de clasa I-a... Cum lucrul ăsta nu ştiu să se fi produs până acum, ne găsim în situaţia bizară că revoluţionarii sabotează revoluţia. N'o mai fac şi gata! De chestia asta însă, suferă mai mult, e adevărat, d. Virgil Madgearu şi d. Kalman Blumenfeld, sau, ca să respect ierarhia, d. Kalman Blumenfeld şi d. Virgil Madgearu...

— Dar, ăsta, Kalman, cine mai e?

— E un om pe care or să-l tae cuziştii imediat ce vor veni la putere.

— Aşa? Bine... Bine..., mormăi Moş Crăciun în barbă, asta e bine...

— Omul ăsta are, de altfel, o meserie foarte ciudată şi inutilă: stă toată ziua cu piciorul în călimară şi înseamnă cine e civilizat şi cine e huligan...

— ...mama lui de tâmpit!, spuse de data asta Moş Crăciun indignat.

Eu am rămas... paf! Nu mă aşteptam la atâta revoltă. Încercam să pricep, dar Moş Crăciun se ridică deodată în faţa mea, emoţionant, uriaş. Părea o arătare radioasă a unor alte vremi.

— Vă uitaţi la mine, — ce am? Dar ştiţi voi, că de zeci de ani eu nu îmi mai recunosc rudele pe tărâmurile voastre? Apar pe aici, în fiecare iarnă, la acelaş soroc şi aud în toate părţile un glas străin care nu se potriveşte cu urechea mea, învăţată cu alte datini, cu alte cântări... Mă uit la voi, şi nu mai ştiu ce aveţi! Era pe aici o altfel de bucurie, demult! Acum nu mai e decât un râs neghiob, iar sărbătoarea mea, care e creştinească, se strâmbă acum în galantarele bogate, şi se vinde la toate tarabele unde venirea mea serveşte numai să ridice preţul articolelor de lux.

Şi apoi simt că totul s'a schimbat. Nu mai e nimic cum a fost, decând cu piciorul poligraf al lui Kalman. Voi aveaţi obiceiuri pe care nu le mai aveţi. Altă dată, la venirea mea, voi tăiaţi toate rămătoarele din bătătură ca să trăiţi voi puţin mai bine de cât ele. Dar ce fel de porci aţi tăiat acuma, când eu îi văd plimbându-se printre voi! Chiar azi l-am întâlnit pe str. Corăbiei, pe d. Virgil Potârcă... Ce osânză!... Imi venea par'că să scot briceagul şi să tai din el. Şi apoi mai e unul — dar acela prea indigest, recunosc — unul, Victor Iamandi se chiamă, care grohăe nesupărat pe la Iaşi şi scormoneşte cu râtul într'un mormânt. Păi ăştia toţi credeţi că vă fac onoare! Sunteţi mai nesimţitori decât porcii...

Dar mai e încă ceva: nu ajung bine să vă văd, prin zăpada care îmi acoperă drumul şi tolba mea, în care am adunat tot anul mici lucruri frumoase pentru copiii voştri, îmi este jefuită de toate liftele pe care le-aţi primit la voi, iar micii copii la cari vin, ca să le evoc un mister, care e numai al lor, se uită cu jind în casele vecine...

Moş Crăciun îşi strânse barba cu ciudă. Ochii lui scânteiau de regrete...

— A!, când vin acum în ţară la voi, mi se pare că sunt şi mai bătrân... Aş vrea să mor!

Era indignat. Eu nu mai aveam de ce să îl cert! Dar am stat, aşa, o noapte întreagă, mână în mână cu el şi m'am gândit la Moş Crăciun din alte vremi...

Toma Vlădescu

Cântec pentru 'napoierea porumbielului în Arcă

Porumbielul pur
Vine, prin Azur,
Din moarte,
L'au adus pe sus,
Cerurî care nu-s
Departe.

Sfâşictor — trimis,
Ultimul meu vis
De pace,
Gingaş giuvaer
Scump în nopţi de fier,
Opace!

Strânsă la mijloc
Verde, iată 'n cioc
— O cruce —
Ramură de-oliv,
Sol inofensiv
Aduce!

Colo 'n munţi de lut
Apele-au scăzut...
Aşa-e?
„Vin pe braţu'mi blând.
Aripile-ţi sânt
Văpaie.

Câte griji n'am tors!
Mie m'am întors
Cu tine!
Tot ce'n ochi mi-arăţi
Sunt singurătăţi
Senine....

Odihneşte-Te,
Duh, pe creştele,
In Arcă.
Scumpa mea, spuneai
Că n'o să se mai
Intoarcă.

Tot cum a plecat:
Teafăr, ne 'ntinat,
Abilul!
Prin potop sbura,
Izbândă-i ură
Copilul.

„Tata plânge'n el
Cerul — stânjenel.
Dece nu-l
Scuturi, să-i faci dar,
Inimă-bondar,
Polenul?

Tu mă faci iar om,
Aripă de pom
Verzuie.
De-acum n'o să fiu
Glasul ce'n pustiu
Tot sue!

Iată, văd pe-un vârf,
Cu-al luminii stârv
In ghiare,
Corbul, sol trândav,
Croncăne bolnav
De zare...

Mi-e o notă'n cânt
Câtă vreme 'nfrânt
Nu-i încă.
Până nu-mi vii tu
Tremură, dar nu
Mănâncă!

Fălfâie, Sfânt Porumb,
Aripa de plumb
Şi moare.
Noe l-a iertat;
Nu-i niciun păcat
Sub soare.

„Doamne, smerit rob,
Plâng, întreg, un bob
De rouă.
Fericit, în drum,
Că lumea-Ţi, de-acum
E nouă!

Ştefan Stănescu

(Fragment din romanul „Casa studențească")

IN LUMINA

de AL. GREGORIAN și C. STAN

CAP. III.

Mihai Albastru se schimbase mult din seara aceea dela „Casa studențească".

Hainele, lui de student „proletar", dispăruseră într'un fund de cufăr vechi — părăsit undeva la un portar de hotel. Un costum nou, corect, îl dădea un aer distins. Ghetele cu petece, cu rupturi și cu amintirile boemei studențești erau o pereche de visuri scălciate, din trecut.

Din înfățișarea aceea mizerabilă și revoluționară de atunci îi mai rămăseseră numai ochii pătrunzători, cu reflexe adânci, minerale în lumini, și trăsăturile dure, de forță, ale feții.

Când se potrivea să ajungă în dreptul ferestrei deschise, profilul lui, osos, puternic, se decupa, efigial, pe fondul gris-închis al ploii.

Se pornise o ploae rece și tristă ca în noaptea aceea de Octombrie.

Se înserase. Era o seară vânătă de sfârșit de toamnă lungă. Umbrele începuseră să decoloreze interiorul camerei. Era răcoare. Vântul arunca snopi de ploae înlăuntru.

Magda ședea pe marginea divanului. Își împletise picioarele lungi ca trestiile și mângâia cu vârful pantofului capul blănii de urs de pe jos.

Prin rochia neagră și fluidă de mătase, creștea domol, ca un coltuc de jimblă, genunchiul. Conul pulpei drepte, probabil nițel alb, nițel roz, ca florile cireșului, pornea din plinul sferic al șoldului, se trunchia ușor la genunchi, și luneca, pe sub mătase, în gamba înaltă și elegantă ca tălpul necopt. Pulpa piciorului stâng se pierdea într'o linie convexă ca o crupă de cal. Gura, ca miezul lubeniții roșii. Când rădea i se desgolea până spre fund armătura albă și puternică a dinților. Fălcile se încăputau într'o ușoară asimetrie cu chenarul de aur lichid al părului, care șerpuia pe după urechi, lung și cârlionțat.

De când sosise, Mihai se scuza și se explica încontinuu. Cu o zi înainte, Magda îl chemase la telefon în câteva rânduri. El nu-i răspunsese, deși știa cine vrea să-i vorbească. În fața ei avea un recul inconștient. Îi era teamă de ea ca de o apă cu țărmuri înșelătoare, ca de un geniu rău, fără să fi putut justifica de ce, fiindcă nu-i făcuse niciun rău.

Groaza de lașitate îl determinase, însă, ca să vină acasă la ea. Bravă și minția totodată:

— ...Când ai sunat la telefon, ți-a răspuns, așa dar, Nae Baum. Eu compuneam în cabinetul lui Paul Gladian — pentru el și pentru mine, ca de obiceiu. Nu m'a înștiințat nimeni. Secretarul de redacție nu dă voe ca redactorii să fie deranjați dela scris...

Dar, în sfârșit, acum sunt aici. Să trecem peste nimicurile acestea, care îmi lasă impresia că aș fi în fața judecătorului de instrucție. Ele n'au nimic comun nici cu Buda, nici cu Nietzsche, nici cu Christos. Unde rămăsesem ?...

El trase un fotoliu lângă măsuța din mijlocul camerii, se așeză și aprinse o țigară.

Pe Magda nu o interesa, însă, nici Buda, nici Christos. Nietzsche și mai puțin. Dacă nu i-ar fi fost teamă că are să cșueze întregul plan, i-ar fi spus lucrul acesta de săptămâna trecută.

Ea privea absentă afară, în toamnă.

Nu îl chemase acolo, ca să-i asculte conferințele eterice.

Să fie singuri. Ea și el într'o odae! Asta urmărise. Și reușise. Câștigase, într'adevăr, o biruință grea. Prima etapă a unui război complex de abilități.

— Să închid fereastra? — întrebă Magda.

— O închid eu.

— Nu, nu, eu — făcu ea — și sări, la întrecere, ca o suveică lângă fereastră. Ridică brațele și închise geamurile. Faldurile mânecilor rochiei îi căzeau de pe umeri ca niște aripi negre și sclipitoare de fluture. Merse la măsuță, aprinse o țigare, dădu drumul caloriferului și se lungi într'o rână, lascivă, pe marginea divanului, începând să povestească o întâmplare dela curse. Un jocheu, probabil cel mai iscusit, muri repede. Povestea se termină. Trecu după aceea la chestiuni de teatru. Asistase la căderea „Cleopatrei" domnului Iorga și era încă sub impresia vacarmului dela spectacol.

Studenții fluieraseră un sfert de oră și aruncaseră fiole cu hidrogen sulfurat pe scenă. Lucrurile s'au petrecut încet. Povestea a urmat pe îndelete și cu amănunte. S'a crezut la început că mirosul venea dela cunoscutul om de bine, domnul Munteanu-Râmnic, care se găsea cu familia în avanscenă. Apoi s'au lămurit lucrurile...

Urmă o pauză. După aceea ea trecu la altă ordine de lucruri și întrebă pe Mihai.

— Mergi mâine seară la premiera dela „Ventura"?

— De sigur. Trebue să fac critica piesei pentru gazetă — răspunse el.

— Atunci vom fi cu toții acolo.

— Cu toții — adică cine?

— Tu, eu, ministrul, Gladian...

— Mi se pare că ministrul tău începe să se plictisească. E gelos dacă nu mă înșel. Crede banditul că i te fur! Paul Gladian m'a întrebat aseară dacă nu cumva am făcut vreo gafă... Magda râse:

— Gelos? Poate e numai o părere, Mihai. Dar... în sfârșit e posibil și lucrul acesta... cu toate că nu tot ce se spune despre mine în legătură cu el este adevărat. Uneori nu-l pot suferi. E un mojic și un om fără scrupule. În orice caz vreau să spulber o legendă care mă terorizează și mă nedreptățește în fața societății. Că, în definitiv, între mine și Ornico, să știi, n'a fost decât ceva trecător... cum să-ți explic? E revoltătoare gura aceasta de Târgoviște a lumii... Tu știi... Poate ți-a spus Gladian... Mai mult n'a fost.

— Să-ți spun drept — nu mă interesează — zise Mihai. E aproape o infamie, însă, să fiu pus cu în situațiunea de uzurpator sentimental, când nici prin gând nu mi-a trecut așa ceva. De altfel lui Jitaru, care mi-a vorbit de supărarea șefului lui, i-am spus neted așa ca să se audă unde trebue: „mie, intrigile amoroase și profesiunea de „prieten" indiferent al cărei femei, îmi repugnă"...

Replica aceasta tinctură, care ridica prin surprindere în fața Magdei pe un indiferent masiv și imperturbabil, fu atât de puternică încât ea simți imediat nevoia să transpună conversația pe alt plan.

— Să lăsăm astea — spuse Magda. Mai bine să vorbim despre foiletonul semnat de tine astăzi, care e foarte frumos. Dar am găsit în el și unele lucruri al căror sens nu mi l-am putut lămuri. Ce e, de pildă, „filosofia dominării simțurilor" — cum o numești tu?

Mihai lămuri:

— Da, există o astfel de filosofie, care e fundamentală în doctrina budistă. Pe când Iisus pleacă în sistemul filosofiei creștine dela faptul păcatului, Buda pornește dela acela al suferinței.

În enunțarea celor patru adevăruri morale dela Benares, Buda se întreabă ce este suferința. Și răspunde: „Nașterea e suferință. Legătura cu ceeace iubești este suferință. Deasemenea despărțirea de ceeace iubești. Dacă dorești un lucru pe care nu-l poți obține, e suferință. Cum se naște suferința?—se întreabă iarăși Buda și răspunde — suferința se naște din dorință, din goana după plăcere. Cum se înlătură suferința? Se înlătură prin dominarea dorinței continue a simțurilor.

Idealul este Nirvânam, adică fericirea prin distragerea din lumea înșelătoare a simțurilor. Dar pentru ca să te smulgi din lumea sensibilă și înșelătoare, este necesară cunoașterea esenții lumii, care este Atman adică sufletul. Și la această cunoaștere absolută ne înălțăm prin extazul mistic, printr'o topire totală în Brahma-Atman. Adică în rugăciune și în suflet".

Pe scurt, asta am numit eu „filosofia dominării simțurilor".

— Curioasă filosofie — făcu Magda.

Mihai se miră:

— Curioasă, de ce?

— Pentrucă e o filosofie distructivă, negativă. Neagă însăși viața, care nu e o iluzie, ci realitatea cea mai vie. Viața nu poate fi sublimată și nu poate fi obținută pe cale sintetică. Extazul mistic este o curiozitate patologică. Obstrucționează senzul dinamic al vieții. Viața, mon chér, se trăește real, cu nervii, prin simțuri — senzual.

Mihai gândi : o femeie de factura ei și cu temperamentul ei nici nu poate vorbi altfel. Dar ca să nu-și reproșeze după aceea că a bătut în retragere fără nicio rezistență, el răspunse totuși :

— Fakirii, cu toate astea, isbutesc să se detașeze de simțuri...

Magda dădu un răspuns tangențial și râzând:

— Aceștia sunt anormali. Sunt sadici pe pielea lor...

Discuția în jurul foiletonului semnat de Mihai Albastru în „Trâmbița", unde el ajunsese repede un dialectician cu autoritate și un polemist incomparabil, făcu să se uite replica aspră pe care o dăduse Magdei cu câteva minute înainte.

Ea trecu în camera de alături de unde aduse o sticlă cu coniac și două păhărute pe o tavă de majolic:

— Un pahar de licoare vine bine acum după controversele acestea filosofice, care îți lasă un gust de leșie — spuse ea turnând băutura. Să bem pentru prietenie Mihai!

Afară ploua încă. Ploua puternic. Sârmele ploii băzâiau ca strunele unei cobze imense. Ca niște văduve extenuate în urma dricului.

Peste o noapte sau peste o zi sau în cealaltă noapte avea să moară anotimpul brumat al Toamnei. Un fulger și încă unul despicară imensul vânăt. Răbufni un tunet asurzitor. Magda se strânse instinctiv lângă Mihai, ca lângă un trunchi de copac.

Tremura. Un tremur general de nervi încărcați cari reacționau. Tunetele se repetară mai înfiorător, ca din străfunduri de cer și de pământ.

Întunericul întrase pe fereastră și umpluse camera. Umbrele aninilaseră spațiul. Divanul dispăruse. Fotoliul, măsuța, toaleta, nu mai erau. Sau erau acolo numai prezumtiv, informe.

În mijlocul odăii Magda și Mihai rămaseră ca un cuplu statuar. Deslușiau prin geamuri prăpădul de afară. Gândeau. La ploaie, la noapte, la ei. Fulgerele îi înmuiau în reflexe metalice, de nichel. Îi luminau și îi lăsau în noapte, automat, ca ochiul electric dela „Casa studențească".

Când îi scăldau apele de lumină, el și ea se priveau în clipa aceea, și în cealaltă care urma, ca în așteptarea prelungită a unei fatalități care trebuia să se împlinească între două tunete. Ea avea o figură de o frumusețe stranie. Ochii i se încercănaseră și căpătaseră un luciu mineral de corindon bleu. Par'că se rugau pentru ceva sau par'că mângâiau ceva. Aveau în ei puritatea indefinită și perfectă pe care Virgiliu o pune în ochii unei viteluțe albe din eglogele Georgicelor.

Gura era o rană proaspătă și fierbinte. Buzele umede și roșii tremurau. Par'că erau buzele unui copil în preludiile plânsului. Nările se sbăteau senzuale ca branchiile știucilor cari mor după un ultim efort în năvoadele pescarilor. Sânii svâcneau în ritmul unor răscoliri lăuntrice, indefinibile — de tensiune, de emoție, de voluptate. Sforile nervilor plesneau într'o așteptare supremă. În privirile ei dogoreau văpăi. Tot trupul îi dogorea.

Desorientat de noapte, de ploaie, de întorsătura pe care o luau lucrurile, Mihai părea că se reculege. Pendulă într'o ezitare care îl anula complet.

Ce vrea străina aceasta? Pentru ce îl urmărea de două luni de zile? De ce îl chemase acolo? Pentru ce i se punea deacurmezișul în noaptea vieții? Dece îi forța intrările sufletului cu complicitatea ploii și a întunericului? Cu ce drept venea ea să-i violeze neutralitatea nervilor? Se întreba. Numai atât. Fiindcă mecanismul raționamentului nu mai funcționa. Se anchilozase. Întrebările rămâneau spânzurate în minte singure și goale ca niște cifruri inutile într'un puț părăsit și sec.

El își simțea inima, răsvrătită, isbind în pușcăria pieptului ca

PAGODEI

un berbec întărâtat. Sângele îi bătea în tâmple cu puterea unor ciocane imense. Încercă să-şi explice circumstanţele prezenţii lui în camera aceea întunecată care conspira, dar nu putu. Verifică din nou că nu poate să asocieze nimic. Se uită prin noapte spre pendulă vrând să ghicească ora, ca să spună că peste câteva minute trebue să se întâlnească pe stradă, la redacţie, în sfârşit, undeva cu cineva. Se uită spre uşă, spre stradă şi rămase locului disponibil ca în hipnoză.

Un fulger se prăvăli în cisterna imensă cu păcură de dincolo de geam. Urmă tunetul scrâşnit, îngrozitor. Magda îşi împleti exaltată braţele pe umerii lui, ca vrejii de edera pe harac.

— Mihai!... Mihai!...

Pulpele îi se atinseră, îi se lipiră. Sângele lor comunica atunci printr'un proces de osmoză dumnezeiască, pe care chimia nu va şti să-l explice niciodată. Şi altceva mai viu decât sângele, o irupţie de fluiduri magnetice alerga în amândoi deodată.

Să mai reacţioneze?

Cum?

Contra cui?

Femeia i se coborâse în simţuri ca o invazie, ca rachiul.

„Mihai... Mihai"! Cine mai pronunţase până atunci atâta de frumos, atât de muzical, ca pe o melodie, numele lui?!...

Nimeni.

El nu descifrase niciodată până atunci pastorala aceasta beethowiană care se numeşte „femeie". In „Upanishadele" indice şi în „Rig-Veda" nu scrie despre femeie. Niciun tom de filosofie nu scrie despre femeia speriată de fulgere noaptea, într'o cameră lângă un student cu umeri de cremene.

„Mihai!... Mihai... Nimeni... Ba nu... „Domnule Mihai"... Ploaia... aceiaşi ploaie... Noaptea... acciaşi noapte... Ochiul electric... Casa studenţească.

Mâna aceea de pluş, de heruvim... Ea... (cealaltă)... „Domnule Mihai"... Mai frumos, mai muzical... mai pur.. nevinovat... „Domnule Mihai".

Mihai ridică braţul şi încinse ocrotitor mijlocul subţire al Magdei.

Era ca o curmătură de snop, ca o vioară.

Erad cald şi îmbietor. Ea îşi lăsă capul pe spate. Laptele metalic al fulgerelor îi înmuie pe amândoi într'un alb orbitor, ca pe doi Arhangheli.

El îi auzea răsuflarea tare, într'un ritm dactilic ca un vers de Eneidă în gura tulburătoarei regine Didona din Carthagina. Părul ei mirosea a cimbru.

Avu pentru o secundă o senzaţie teribilă de detaşare, de dematerializare. Sgomotul ciocanelor din tâmple şi toată răscoala aceea lăuntrică, adâncă, generală, a simţurilor, îl exaltaseră. Par'că se afla în circuitul unui voltaj de înaltă frecvenţă, care îl descompunea ca într'o electroliză. Se simţi goi ca spaţiul, fără dimensiuni ca infinitul.

In casă mirosea a vanilie şi a dulceaţă caldă de vişine.

Aşternuturile divanului albe şi moi ca spuma, exalau un parfum specific de trup de femeie tânără. O compoziţie tare de arome de grâu verde şi de pelin.

Magda răsuci butonul electric al „veilleusei" de pe noptieră. „Veilleusa" era o pagodă splendidă de pergament cu motive japoneze. Se aprinse o lumină portocalie, difuză, ca de candelă. Degetele lungi şi fine ale mâinilor căpătară o culoare de un roz viu, transparet în lumina lămpii. Par'că se vedea în ele sângele subţire circulând cu viteză. Părul era auriu şi roşu ca arama topită.

Mihai îl privi din cealaltă parte, din umbră. Lumina pagodei bătea în păr ca un reflector într'un rug încendiat artificial pe o scenă de teatru. Fruntea înaltă şi bombată părea un prund peste care asfinţeşte soarele fierbinte de vară. El privi în genunele ochilor aceia de corindon. Cuprindeau în vagul lor o melancolie înaripată, creatoare, care trăia dispoziţii şi lumi transfigurate. Buza superioară, subţire şi mică, era ca un minutar de ceasornic. Zâmbea pe cadranul alb al dinţilor. Un zâmbet rugător, supus, ca o petiţie către Dumnezeu. Gâtul alb, de zahăr.

Cum sta aşa suprapus peste trupul ei, cu pieptul sprijinit pe piscurile sânilor, cu capul ridicat şi cu părul despicat în două poloage pe frunte, Mihai se luminase ca în clipele când, din bibliotecă, escalada praguri metafizice. Par'că era un copil întins pe buza unei prăpastii şi care. minunându-se de adâncimea abisului, nu ştie dacă trebue să fie fericit sau dacă trebue să se înspăimânte de necunoscutul de jos; dacă acolo sfârşeşte lumea sau dacă încep lumi nouă.

Se scufunda cu privirile, cu gândul, în ochii şi în toată fiinţa ei ca un psihiatru grav în viata subconştientă a unui mediu. Ar fi vrut să trăiască simultan toate vietile si viaţa ei. Să devasteze experientele lor şi pe ale ei. Să vadă să simtă, să înţeleagă tot, tot, toată viaţa intimă a ei. Dar spaţiul negru din cameră se prelungea, fără consistenţă, înlăuntrul ei. Inunda şi îi desfigura toate reliefurile sufleteşti.

Din acest întreg efort, dela indiferenta brutală până la cuprinderea totală Mihai nu rămase până la urmă decât cu imaginea nudităţii ei, materiale, pipăibile, provocatoare. Căuta să-i confinească formele trupului. Isi plimba nervos vârfurile degetelor pe linia convexă a pulpelor, dela genunchi până la soldul rotund şi tare, în sus pe hotarul mijlocului, spre subţioară, şi iar în jos. Pipăitul corpului unduios, sculptural, îi dădea o senzaţie ciudată auditivă, aşa ceva, mai mult decât o plăcere tactilă, carnală.

Par'că auzea un concert înăbuşit, misterios. El dirija la pupitru, ondulând cu mâna linii de carne şi de vis. Căută să fixeze sediul material al muzicii nefireşti. Lipi urechea de pieptul Magdei. Inlăuntru bătea inima puternic, pe un ton jos, pedalat. Atât. Privirile îi căzură apoi pe luciul semiobscur al oglinzii dela toaletă. Văzu acolo imaginea transfigurată şi portocalie a pagodei. Apoi două capete, tot portocalii, al lui şi al ei. ghilotinate de întuneric în fundul mat al oglinzii...

Al. Gregorian şi C. Stan

Superstiţia intelectualului român

Mai deunăzi s'a încins un scandal de proporţii fortate împrejurul unei probleme al cărei sens primordial a fost monstruos falsificat. Cineva a scris câteva rânduri în câre nega cu ardoare naivă şi inofensivă dealtfel, rolul intelectualilor în desvoltarea culturii româneşti. Evident, i s'a răsplătit actul acesta de curaj gratuit, cu vârf şi îndesat. Bietul semnatar a fost prăvălit în vidul lăuntric al propriului său articol. Insă degetul pe micul rănci nu s'a pus. Beligeranţii, plecând dela constatări partiale şi lăsându-se duşi de valul impresiilor, au făcut afirmaţii cari aparţin deadreptul neserioase — privită problema în generalitatea ei.

Desigur, a-ţi însuşi o atitudine răspicat anti-intelectuală înseamnă a nu-ţi da seama de însemnătatea omului ca existenţă gânditoare şi creatoare, de om, prin urmare, ca sinteză a planului teluric şi al celui transcedent. Din clipa în care ai contestat rolul valorii intelectuale, concepi omul numai ca a doua jumătate a unui întreg. Valoarea intelectuală nu trebuie negată. Dimpotrivă, ea trebuie situată într'o zonă şi mai înaltă. Pentru asta însă — e nevoie să înzestrezi noţiunea de intelectual cu noui atribute.

Meteahna intelectualilor noştri în „devenire" rezidă în dispreţul lor grav, dar nu mai puţin stupid, faţă de ceeace se numeşte politic (în accepţia pură a cuvântului). Pseudocugetătorul, literatul, eseistul, poetul sau simplul consumator anonim de cărţi — se simt aprioric obligaţi să nu aibă — doamne păzeşte — un crez politic şi să preconizeze izolarea în acel blestemat şi fictiv turn de fildeş de care se face atâta caz. Ca acum şase decenii, când Maiorescu interzicea cu voce martială lectorului să intervie în discuţia operei sale, intelectualul român de astăzi se uită cu ochii mari şi miraţi împrejurul lui şi tace sau în cea mai fericită ipoteză se mărgineşte să filozofeze ca un romantic ofilit în faţa ruinelor.

E o prejudecată, o idioată superstiţie aceasta — pentru care sărmanul intelectual român are un ter'bil cult. Adică vă 'ntreb : de ce un savant de problematică autenticitate, un ins de bibliotecă sau un pret'ns făuritor de sisteme caduce nu s'ar putea, în definitiv, cobori la nivelul fenomenelor sociale, având şi el o convingere, luptând şi el cu tărie şi elan. A, ştiu pe dinafară povestea aceia a incompat'bilităţii dintre ştiinţă şi politica militantă. Dar tocmai această strasnică poveste ne-a adus aicea unde suntem. Partidele noastre — zise democrate — sânt niste abjecte adunături de semidocţi şi de imbecili parveniţi, în vreme ce intelectualii se pierd în sterpe divagaţii pe chestiuni absolut inutile. Unul caută să-l descoasă pe Proust până 'n măruntaie, altul de cinci ani de zile ne pl'etiseşte cu americanismele lui interminabile, un al treilea îl adoră pe Montaigne iar colegul lui de redacţie vagabondează cu imaginaţia aiurea — prin deserturi mistice.

Ce crâncenă ruşine îţi strânge inima gândindu-te că scriitorul în care umorul şi bunul simţ artistic autohton şi-au găs't cea mai robustă expresie, — Ion Creangă — n'a fost studiat aşa cum se cuvine decât de un francez. Generaţia „ontologică" şi disperată umblă după potcoave de cai morţi prin literaturile occidentale — pentru ca apoi să vie un francez şi să consacre o monografie lui Creangă! Ironia e tragică şi umilitoare ca o palmă sdravănă pe un obraz inconştient.

Niciodată nu voi desaproba frumuseţea lecturii şi a muncii curat cerebrale. Ar fi absurd şi neuman.

Correctivul urmează imediat. Atâta timp însă cât o frământare livrească îşi află justificarea în ea însăşi — ea este nulă şi sortită să fie vesnic aridă. Intelectualul român e dator să nu uite că în aceiaşi măsură în care e intelectual e şi român.

Numai atunci misiunea lui devine o sacră chemare iar scrisul lui un sâmbure fecund şi o posibilitate de transfigurare spirituală. Uriaşa eroare a tuturora este că realul s'a jertfit în folosul (în ultimă analiză în nici un folos) abstractiunii. Intelectualul şi-a trădat astfel viaţa, — viaţa fiind oriunde şi oricând suprema realitate. Eroarea este totdeodată o sursă de nesfârşite primejdii. Prima dintre primejdii e degradarea românismului. Majoritatea dintre tinerii de acum, cu studiile cârpite prin străinătăţi, îşi dispreţuieşte poporul şi istoria. Multora li-e ruşine să spună că sânt români. In numele civilizaţiei şi al culturii universale — ce oribil caraghioslâc — ei detestă suveran avântul acelora cari vor cu fanatism crearea unei Românii adevărate, — mai corect — a unui destin românesc.

Intoarceţi filele istoriei cu câteva decenii şi vă veţi convinge de artificialitatea generaţiei actuale.

Incepând cu şcoala ardeleană şi terminând cu fostul ((accentuez fostul) Nicolae Iorga, trecutul nostru e alcătuit dintr'un lanţ de eforturi chinuite în vederea înfăptuirii — a unei mari înfăptuiri naţionaliste. Luceferii conştiinţei neolatine—transilvănenii Samuil Micu, Gheorghe Şincai şi Petru Maior, Eliade Rădulescu, Alecu Russo, mucenicul cu chip de arhanghel N. Bălcescu, M. Cogălniceanu, Alecsandri, Titu Maiorescu, Odobescu, Bogdan, P. Haşdeu, genialul titan al sensibilităţii dacq-latine Mihail Eminescu şi martirii memorandumului, — toţi au cutreerat plaiurile apusului şi au făcut temeinice studii acolo însă odată reintorşi în ţară şi-au aplecat urechile sufletului la durerile pământului românesc şi s'au trudit să le înlăture.

Titu Maiorescu, deşi la 21 de ani e autorul unui volum de filosofie elogiat de cele mai vestite minţi ale Germaniei, se duce la Iaşi şi scrie un manual de gramatică elementară ; Haşdeu — deşi stăpânea vaste orizonturi de filologie comparată şi o uimitoare informaţie istorică, demască făţiş perfidia jidovească; Eminescu — deşi încerca traducerea lui Kant şi cunoştea pe Schopenhauer mai bine decât oricare român de azi, se lua de piept la Timpul cu gunoiul politicianist — zidind piatra fundamentală a naţionalismului nostru. Şi ca să mai amintesc un fapt, părintele Lucaci cu toate că avea doctoratul în teologie, a înfruntat eroic şi ardelenește zidurile reci ale temniţelor maghiare — conştient că săvârşeşte un inceput al desrob'rii.

Astăzi, intelectualii, ipocriţi beneficiari ai unei stări de lucruri comode — nu vor să ştie că sunt români.

Cine e de vină că 80 la sută din redactorii cotidianelor sânt jidani ? Cine e responsabil de faptul că un iremediabil imbecil mental, ca Tudor Teodorescu-Braniste, are posibilitatea să urle în fiecare zi, ca un bou răguşit, împotriva huliganismului, a acestui huliganism care nu chiar târziu îi va îndesa pe gât toate injurăturile ?

Acelaşi răspuns : intelectualul român. El şi numai el, deoarece intelectualul român e las şi trădător.

Căci înainte de-a citi cărti de metaflz'că şi de subtilă dialectică — e foarte bine să învăţăm să ne iubim cu sinceritate vigurosa ereditatea noastră etnică şi să luptăm cu întreaga vlaga tinereţii pentru ridicarea unei ţări ai cărei fii suntem şi a cărei onoare se găseşte la o grea răscruce — împovorându-ne ca niciodată umerii.

Intelectualul român sau e trădător — şi-atunci trebuie să-l sculptăm în ochi, sau îşi înţelege menirea — şi-atunci să-şi scruteze grabnic străfundurile conştiinţei şi să se transfigurcze. Să coboare în mijlocul arenei şi să-şi strige cu glas puternic — şi de profet iluminat — crezul naţionalist.

Septimiu Bucur

Naștere și cu

Naşterea Domnului nostru Iisus Hristos e cel mai mare eveniment din istoria omenirii. Atât de mare încât a devenit centrul istoriei universale. Dela el încoace se numără anii, veacurile şi mii de ani. Şi tot astfel, dela el încolo, spre începutul lumii. Orice încercări s'au făcut de a schimba centrul istoric al omenirii s'au dovedit zadarnice. Şi orice încercări se fac şi s'ar mai face de a-l înlocui cu altul şi de a da o nouă numărătoare timpului, toate vor fi izbite de zădărnicie. Niciodată neamurile nu s'au lăsat şi nu se vor lăsa convinse că poate fi un eveniment mai mare sau că poate fi un alt eveniment egal în istorie cu naşterea Domnului nostru Iisus Hristos. Omenirea a dat filosofi de mărime uriaşă, omenirea a dat genii strălucitoare în toate artele şi ştiinţele; a dat eroi gigantici cari au acoperit cu umbra lor trecătoare unul, două sau chiar trei continente într'o scurtă viaţă de om. Şi cu toate acestea, care dintre aceşti filosofi, care dintre aceşti eroi, care dintre aceste genii a putut să detroneze pe Iisus Hristos şi să ajungă centrul istoriei în locul lui? Sute şi sute de învăţaţi, îndrăciţi în spiritul lor, au scris mii şi mii de cărţi ca să detroneze pe Iisus din inima istoriei şi din inima omului. Mai mult decât atâta: urmaşe ale cruntului Irod şi ale sângeroşilor împăraţi romani, două state, revoluţionare, au încercat prin violenţă nemaipomenită să desrădăcineze pe Iisus din suflete: statul revoluţiei franceze dela 1789 şi statul revoluţiei ruse dela 1917. Şi cu toate acestea, nici sinistra încercare bolşevică nu va izbuti, precum nici sinistra încercare franceză n'a izbutit.

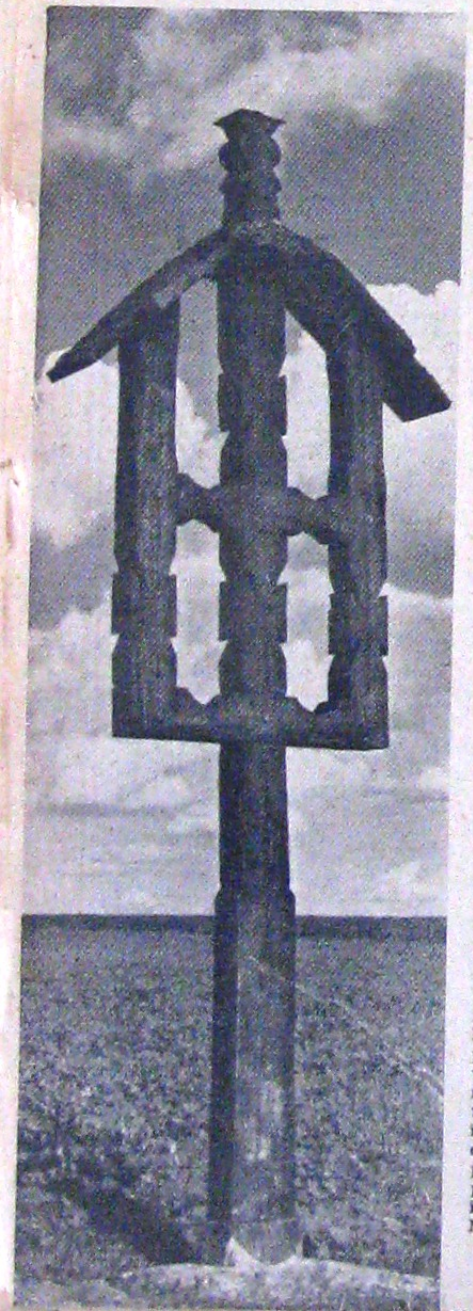

Iisus Hristos rămâne centrul istoriei universale.

Iisus Hristos rămâne centrul inimii omeneşti.

El luptă cu vrăjmaşii binecuvântându-i; el întâmpină violenţa cu zâmbetul copilului născut în iesle.

Această biruinţă continuă, fără sânge, fără victime, fără trâmbiţe şi fără prăzi, a lui Iisus împotriva vrăjmaşilor săi, e minune din minunea petrecută la Betleem. Chiar dacă n'am şti că Cel care biruie astfel e Fiul lui Dumnezeu, socotindu-i sumedeniile de vrăjmaşi înfrânţi, ar trebui să ne încredinţăm că nu putere omenească e puterea lui. Fiindcă noi ştim cu toţii că nu există putere omenească să nu fie înfrântă de altă putere omenească. Cine s'a potrivit cu Alexandru cel Mare? Cine s'a egalat cu Iuliu Cezar? Cine s'a măsurat cu Napoleon Bonaparte? Şi totuşi, aceste supreme puteri omeneşti au fost doborîte de alte puteri omeneşti. Dacă Iisus Hristos n'ar fi decât o putere omenească în luptă cu grozavele puteri omeneşti ce-i stau împotrivă, atunci el ar fi fost de multă vreme înfrânt, iar azi n'ar fi decât un nume omenesc ca Alexandru cel Mare, ca Iuliu Cezar sau ca Napoleon Bonaparte. Dar dacă Iisus Hristos biruie totdeauna împotriva tuturor vrăjmaşilor, puterea care se desface din el nu poate să fie putere omenească. Cine luptă împotriva lui, luptă împotriva imposibilului, împotriva nemărginitului, împotriva veşniciei. Cu cât cineva îsbeşte mai violent în Iisus Hristos, cu atât îl apucă groaza mai adâncă în faţa infinitului pe care îl crede adversar. Împăratul Iulian Apostatul, care voia să detroneze pe Iisus, a murit strigând: „Ai învins, Galileene!" Împăratul Nero, care frigea pe creştini în flăcări, a murit nebun. Filosoful anticreştin Auguste Comte a murit smintit. Filosoful Friedrich Nietzsche, care se credea Anticrist, a murit nebun. Lenin, ţarul roşu, care a declarat ultimul război violent împotriva lui Hristos, a murit deasemenea nebun. Cine îsbeşte în Iisus Hristos nu loveşte pe Iisus Hristos, ci se îsbeşte pe sine însuşi. Orice adversar al creştinismului se aseamănă cu musca prinsă între două geamuri, care, crezând că se luptă cu ele, se îsbeşte când într'o parte, când în cealaltă, până cade turmentată şi istovită. Privind toate aceste fapte şi altele asemenea lor, creştinul adevărat, oricât ar fi el de simplu, trebuie să aibă o milă imensă pentru aceşti împăraţi, pentru aceşti filosofi, pentru aceşti savanţi şi oameni politici cari cred, în nebunia lor, că se iau la trântă cu Dumnezeu însuş.

Dar noi? Noi aceştia, cari stăm şi ascultăm în clipa de faţă cuvinte despre minunata naştere a lui Iisus Hristos, ce facem noi oare decât că participăm la această minune, fie că ne dăm seama, fie că nu ne dăm seama; fie că vrem cu toată inima, fie că vrem numai pe jumătate? Iată: astăzi e a 1935-a oară de când omenirea sărbătoreşte naşterea Domnului nostru Iisus Hristos! Astăzi omenirea suntem noi. Ieri au fost părinţii şi strămoşii noştri. Mâine vor fi copiii şi strănepoţii noştri. Cei dinaintea noastră au trecut. Noi cei de azi ca mâine nu vom mai fi, iar cei cari încă nu s'au născut ne vor lua locul. Şi cu toate acestea, în mijlocul nostru e naşterea Domnului. Ea e centrul istoriei universale fiindcă e centrul vieţii noastre de azi. E ca o explozie de lumină în sufletele noastre; vibrează în noi nu ştiu ce bucurii negrăite de care nu ne dăm seama bine. E incontestabil că ziua de azi nu seamănă cu celelalte zile din an. Şi toţi cei cari au trăit înaintea noastră, toţi cei cari au avut sub soare norocul să spună: „astăzi trăim", precum îl avem noi cei prezenţi, au trăit aceleaşi bucurii luminoase pe care le trăim noi azi. Şi toţi cei cari vor avea norocul să spună după noi: „astăzi trăim", vor simţi aceleaşi bucurii pe care le gustăm noi astăzi. Naşterea Domnului e isvorul mereu proaspăt şi mereu actual de lumină şi de bucurie sufletească fiindcă e un izvor care vine din eternitate. Ce fapt mai minunat şi mai extraordinar voim noi decât această sărbătoare pe care o trăim de 1935 de ani, cu toate vrăjmăşiile sângeroase ale împăraţilor, ale filosofilor, ale savanţilor şi oamenilor politici, cari au voit cu tot dinadinsul s'o şteargă depe faţa pământului?

Minunile lui Dumnezeu sunt simple. Minunile lui Dumnezeu nu sunt complicate şi nu îsbesc ochiul ca minunile diavolului sau ca minunile omului întovărăşit cu el. Minunile lui Dumnezeu sunt mai simple decât cele mai simple iucuri, din lume. Minunile lui Dumnezeu sunt uneori atât de simple încât ochiul nostru, deprins cu spectacole grandioase, nu le mai poate observa. Trebuie ochiul cel dinlăuntru, al sufletului, ca să le poţi lămuri.

Ce minune mai simplă şi ce minune mai dumnezeiască decât aceasta ca, după 1935 de ani, să luăm parte cu sufletul la naşterea Fiului lui Dumnezeu în ieslea săracă dela Betleem? Şi ce minune mai simplă voiţi decât naşterea lui Dumnezeu ca prunc din sânul pururea fecioriclnic al Mariei în cumplita smerenie a unui staul de ciobani?

Şi totuşi în forma aceasta umilă, în noaptea aceasta cu creştetul de stea şi cu văzduhul înghirlandat de îngeri, s'a petrecut cel mai mare eveniment al istoriei omeneşti, s'a petrecut a doua creaţiune a omului, s'au pus temeliile morale ale lumii celei noi. Căci Dumnezeu însuş s'a întrupat în om pentruca omul să se poată ridica până la Dumnezeu... Eu ştiu cât e de greu ca mintea noastră modernă să creadă în adevărul sguduitor al acestei minuni dumnezeeşti.

Mintea noastră modernă crede că pământul se învârteşte în jurul soarelui, fiindcă aceasta i-a spus-o un om, deşi ochiul nostru vede că soarele se mişcă împrejurul pământului. Mintea noastră modernă crede că există eterul fiindcă i-a spus-o un om, deşi nimeni n'a văzut eterul. Mintea noastră crede că există oameni în planeta Marte, fiindcă i-a spus-o un om, deşi nimeni n'a văzut presupusele vieţuitoare din Marte.

Mintea noastră modernă crede că omul se trage din maimuţă, fiindcă i-a spus-o un om, deşi nimeni n'a văzut vreodată maimuţă transformată în om. Dar aceeaşi minte modernă, care crede toate acestea, pregetă să creadă că Dumnezeu însuş s'a născut în chip de om, deşi Iisus Hristos a trăit pe pământ în carne şi oase. Oricât de absurde ar fi ipotezele ştiinţifice, ele sunt la mintea omului fiindcă sunt formulate de om.

Dar naşterea Domnului e un adevăr dumnezeesc şi tot ce este dumnezeesc e mai presus de mintea omului. Minunea naşterii covârşeşte puterea de înţelegere a minţii noastre. Nimeni nu va pu-

noaștere

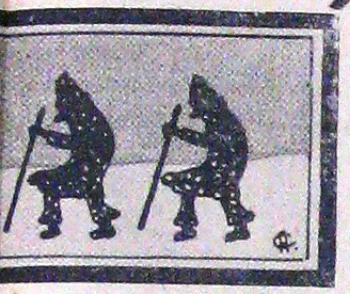

tea vreodată să demonstreze în mod științific nașterea miraculoasă din Fecioară, fiindcă această naștere e mai presus de natura omenească. Pentru mintea noastră modernă ea pare o absurditate. Dar măreția fără asemănare a minunii acesteia stă tocmai în covârșitoarea ei absurditate. În fața ei mintea rămâne uluită.

Te-ai întrebat însă d-ta vreodată dacă mintea d-tale poate să priceapă totul? Luați unul și același lucru. D-ta îl vezi într'un fel, iar prietenul d-tale într'un fel cu totul contrar. Îl discutați zile întregi și nu ajungeți la niciun acord. Iar dacă, doamne ferește, lucrul cu pricina e o idee politică, d-ta o vezi ca partidul, în care activezi, iar prietenul d-tale o vede ca partidul său. Discuția se înverșunează, rupeți prietenia și deveniți dușmani pe toată viața, dar de acord nu mai ajungeți. Gândește-te la lumea filosofilor. Acolo se petrece exact ca în lumea d-tale politică. Ce zice un filosof că e alb, alt filosof zice că e negru. Nicăieri nu există o mai adâncă neînțelegere ca între filosofi cari sunt totuși cele mai alese minți ale omenirii. Dar dacă te-ai lua pe d-ta însuți, crezi că te înțelegi perfect în tot ceeace ești, în tot ceeace poți și în tot ceeace vrei? Nu ți s'a întâmplat niciodată să faci un act de care nici nu bănuiai că ești capabil? Dacă actul e frumos, îți pari mai mare de cum te credeai. Dacă actul e mârșav, îți pari mai mic decât îți plăcea să te închipuiești. Ai un suflet în d-ta. Doctrina creștină te învață că acest suflet e nemuritor. Și parcă nu-ți vine să crezi. Fiindcă mintea d-tale constată că după moartea fiecărui om nu mai rămâne decât un pumn de oase. Dar dacă îți întrebi în taină inima, vei descoperi în ea o dorință nețărmurită ca sufletul să fie nemuritor. Și niciodată nu ești mai încântat de cât atunci când, asistând la o ședință de spiritism, pleci dela această experiență vulgară cu ilusia că sufletul trăiește și după moarte.

Iată dar cât de relativă e mintea noastră. Cât de mărginite sunt puterile ei de înțelegere chiar atunci când o credem foarte modernă, adică foarte științifică.

Eu am curajul să afirm, că niciodată oamenii nu s'au certat mai barbar între ei și nu s'au sfâșiat mai bestial decât în epoca noastră de mentalitate științifică și modernă. Nimeni dintre muritori nu se dovedește capabil să ne dea un adevăr asupra căruia să fim toți de acord și să-l acceptăm ca normă de conducere în viață. Dar omenirea nu poate trăi fără acest adevăr absolut. Toată ființa ei, turburată ca un ocean în bătaia uraganului, tipă după acest adevăr, absolut în care să creadă că se poate mântui. În viața omenirii de azi e un rău adânc și imens care o învenenează și ne face pe toți nefericiți. Mintea noastră constată prezența acestui rău, dar e incapabilă să-i găsească leacul.

Ei bine, biserica creștină numește răul acesta păcat, și ne învață că păcatul e cauza tragicei babilonii în care se sdrumică lumea noastră modernă.

Dece s'a întrupat Fiul lui Dumnezeu în chip de om? Pentruca să mântuie omenirea de răul acesta, de păcatul acesta care ne orbește mințile, care ne face să nu ne înțelegem între noi, care ne face să ne sfâșiem unii pe alții mai sălbatic decât fiarele. Nașterea lui Dumnezeu între noi e descoperirea adevărului definitiv și absolut pe care nicio minte omenească nu e capabilă să ni-l dea. Dacă sântem atenți la cântecul bisericesc al Crăciunului, descoperim acolo care e înțelesul minunii fără asemănare pe care o sărbătorim: „Nașterea ta, Hristoase, Dumnezeul nostru, răsărit-a lumii lumina cunoștinței...". Și tot în acel cântec, Hristos care se naște e preamărit ca „soarele dreptății" și „răsăritul cel de sus". Cum soarele revarsă lumina asupra pământului, Hristos cel născut în chip de om revarsă lumina cunoașterii asupra minții noastre, care caută adevărul vieții și singură nu-l poate găsi. Pentru noi, oamenii, nașterea e cunoaștere. E cunoașterea adevărului vieții, descoperit prin Iisus Hristos. Neputându-ne pune de acord nici măcar cu prietenii noștri, fiecare putem să ne punem de acord cu Hristos Mântuitorul, îmbrățișând cu toată ființa noastră adevărul pe care ni l-a descoperit el. Dar când fiecare dintre noi va fi în desăvârșit acord cu Hristos, vom descoperi că suntem ca printr'o vrajă de acord unii cu alții. O mare înțelegere între oameni, imposibil de obținut prin filosofia sau prin știința omenească, devine posibilă prin lumina lui Iisus Hristos cel născut în iesle. Adevărul acesta se vestește din adâncul cerului în fiecare noapte sfântă a nașterii Domnului: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu, și pe pământ pace, între oameni bunăînvoire"!

Nichifor Crainic

Primejdia naționaliștilor de altă nație

Grija grupărilor naționaliste, în epoca lor de ascensiune, adică în ultimii patru ori cinci ani, era să-și găsească un corespondent și o justificare peste granițe, în Italia fascistă ori, mai proaspăt, în Germania hitleristă. Faptul nu trebue socotit dela început neîngăduit, neîndreptățit ori de neînțeles. Experiența politică a țărilor apusene a slujit și altădată drept învățătură și lucru bun, de împământenit și la noi, celor cari dețineau conducerea vieții noastre publice. Spre norocul nostru, deastădată, fenomenul acesta de imitație a luat o înfățișare mult mai blândă. Încercările și frământările peste cari a trecut statul românesc modern și mai ales toate greutățile de azi, pe cari le cunoaștem ca o urmare de neîntârziat a grabei cu care-am împrumutat principii și forme politice la 1848, au dovedit și au făcut cunoscut aproape tuturora că nu poate fi nimănuia folositoare traducerea românească a nevoilor și aspirațiilor italiene ori germane și deaceea nici unul din îndrumătorii tinerei noastre mișcări naționaliste n'au căzut în păcatul de-a căuta programe politice în dosarele lui Mussolini ori Hitler. Ceeace i-a impresionat au fost însă formele exterioare sub care-și arătau această puterea, sistemul de organizare a cadrelor partidului, atmosfera generală a manifestațiunilor și atitudinilor lor. O lungă deprindere cu viața publică și cu luptele politice a îngăduit fascismului și mai ales hitlerismului, ajutat și de însușiri proprii mentalității germane, să ajungă la o desăvârșire de tactică și de organizare, necunoscută până acum în viața politică. Ideile de ordine și de disciplină, de ierarhie și de autoritate, au trecut din corpul doctrinei politice, în viața de toată ziua a partizanilor sub forma unui regulament de organizare militară a cadrelor, cari funcționau cu nimitoarea precizie a unui ceasornic. În fața unei asemenea prestigioase organizații, pe care noi o socoteam și poate o mai socotim necesară oricărei mișcări care se crede de dreapta, ne găsim mulți de admirație și plini de mirare, ca în fața unui lucru pe care n'avem de unde-l ști și nici n'avem putința să-l învățăm deodată. Am încercat totuși să facem și noi la fel. Și ne 'ncrezători în spiritul nostru critic, ne-a făcut totdeauna plăcere dacă vre-un „reprezentant autorizat" al batalioanelor berlineze găsia cuvinte măgulitoare apreciind asemănarea mare dintre ce fac ei și ceam isbutit să realizăm noi, în această privință. O grupare studențească din Cluj, formată la o ideologie naționalistă ce-și căuta isvoarele în A. C. Cuza, Octavian Goga și Nichifor Crainic, dar care ținea să fie socotită neatârnată față de toate partidele naționaliste dela noi, întemeiase astăvară o „tabără de muncă" într'un sat de munte din granița năsăudeană, sus în munții de mlaștinoapte ai țării, cu gândul să li se oțelească trupurile și să li se înrădăcineze în suflet credința și deprinderea muncii. Socotind că singuri n'ar ști să găsească legile vieții de tabără și — desigur — socotind că, până acum, n'a găsit nici un român legile astea, și-au luat drept învățător și comandant un tânăr sas, care a venit însoțit de câțiva tovarăși ai lui. Și am văzut acolo sub poala mândră a Heniului, unde există o tradiție de o sută șaptezeci de ani de viață grănițărească, veci de viață românească organizată militărește, cu oameni cari se adună și azi, Duminica „La porunci", să afle ordinele cari li se dau pentru munca obștească, am văzut acolo tabăra de bunăcredință a unor naționaliști români ascultând regulamentul scris nemțește al tânărului sas Teusch...

Mentalitatea asta e tot ce poate fi mai primejdios pentru o mișcare naționalistă la 'nceputurile ei. Neajunsurile se văd nu numai în imprejurările lăuntrice ale organizațiilor noastre naționaliste, frământate de tot soiul de sugestii străine, dar și în opiniile cari se rostesc peste granițe despre noi. Desprind astfel din scrisoarea unui camarad pe care rosturile lui cărturărești îl țin în orașele germane de câți-va ani, o mustrare dureroasă.

Au sosit în vara asta la noi, câțiva tineri hitleriști germani, cari au cutreerat țara, dealungul Dunării întâi și apoi Muntenia și Ardealul. Întorși acasă, în întruniri ținute la Bobeshaus în Silezia și la Hamburg, la întruniri restrânse de documentare politică ori la congrese ale organizațiilor tinerești, au vorbit despre cele cunoscute în România. Dincolo de orice simpatie de organizație naționalistă și creștină și dincolo de orice camaraderie pentru grupări cari au totuși obiective comune în lupta generală de înstăpânire a unei ideologii naționaliste, s'a făcut auzit doar punctul de vedere național-german, care a poruncit o nedreaptă înfățișare a stărilor românești, o neprietenoasă descriere a țăranimii, o sălbatecă ironizare a străduințelor noastre și o înoire a vechei chemări spre expansiunea germană asupra unui teritoriu sortit să fie al lor.

Iată pentru ce, la ceasul ăsta de largă și puternică organizare a forțelor naționaliste românești se impune o cumpănire aspră a prieteniile și o întărire a încrederii în noi. Cu greutăți mai mari, dar și cu mai mari sorți de adevăr și trăinicie, să ne găsim drumul isbânzii noi singuri, potrivit cu tradiția noastră de luptă revoluționară. Îndemnul prieteniei este netăgăduit mic, oricând, decât acel al dorinței de putere și de stăpânire. Și — deasemenea —oricând, vom cuceri mai multă prețuire printr'o puternică afirmare de principii și forme de viață ale noastre și numai ale noastre, decât cerând cu împrumut experiența altor neamuri.

Și se simte nevoia acestui punct de vedere mai cu seamă aci la noi, în orașele noastre și în Ardealul nostru, unde sub ochii noștri îngăduitori, profitând de camaraderia oferită unora cari luptă sub același steag naționalist și creștin ca și noi și înșelându-ne bunăcredința, minoritățile germane, au deslănțuit o puternică ofensivă națională, primejduind interesele românești.

Grija grupărilor naționaliste a fost să-și găsească un corespondent și o justificare peste granițe. Grija grupărilor naționaliste, în epoca de maturitate de azi, să fie aceea de a-și găsi un corespondent în trecutul revoluționar românesc și o justificare în nevoile și aspirațiile românești.

Octavian Neamțu

In această pagină de „documente" SFARMA PIATRA, scoate săptămânal de urechi pe ambuscații rotativelor și pe șampionii trădării de neam. Cu o justă obiectivitate lăsăm, cum vedeți, să vorbească singuri ei, fiindcă acesta este mijlocul cel mai comod să-i confruntăm în propria lor murdărie. Opinia românească, amnezică, de obiceiu, e rugată să nu treacă ușor peste aceste coloane.

Păreri și impresii

— Caracterul națiunilor —

Noua carte a teoreticianului și deputatului socialist german Eduard Bernstein, povestind zilele de exil petrecute de acesta în Elveția și mai cu seamă în Anglia, caută să pătrundă mai ales caracterul poporului englez.

E foarte greu să-ți faci o ideie exactă de caracterul unui om, dar încă de caracterul unui popor ? Și încă al unui popor care trăind într'o insulă s'a dezvoltat oarecum alături de celelalte popoare, cum e cazul la poporul englezesc !

De aceia și toți câți au vorbit și au scris despre acest popor au emis cele mai deosebite, ba chiar mai opuse aprecieri. Acestea oscilează între cele mai mari și mai necondiționate laude și cele mai grave acuzațiuni.

Bernstein caută să rămâie pe linia mijlocie, caută să priceapă totul, pentru a ierta totul. Instituțiunile liberale ale Angliei și recunoștința ce el le poartă, îl fac să încline spre indulgență. Că fondul sufletesc social la englezi e acel cânt, acea fățărnicie fără pereche, nu poate nega nici el, dar în dorința sa de a scuza, el merge până la a declara că fățărnicia aceasta nu e fățărnicie fiindcă e un fenomen general. Cu alte cuvinte ea nu poate înșela pe nimeni fiindcă face parte din acea categorie de minciuni convenționale care nu lipsește la nici un popor și care la urma urmelor înlesnește viața omului modern.

In rezumat amintirile lui Bernștein nu ajung decât să demonstreze că o parte din viața unui om, trăită în mijlocul unui popor nu ajunge pentru a putea cunoaște caracterul acestuia. Trebue pentru aceasta să trăești și să crești cu dânsul împreună, să-l cunoști la oraș și la țară, la muncă și în cercul familiei, să-i cunoști adâncul sufletului, și nu numai manifestațiile exterioare, să trăești toată dezvoltarea lui istorică, cu suișurile și scoborîșurile ei, — și pe deasupra tuturor să ai intuiția cuprinzătoare a talentului sau genialului, pentru ca să poți vorbi, cu oarecare aproximație, de caracterul unui popor.

Și atunci îmi întorc privirea spre cei doi ani de neutralitate ai țărei noastre, spre ușurința criminală cu care toți augurii politicianismului nostru și toți mânuitorii presei noastre se repezeau cu aprecierile urâcioase asupra poporului german, pe care-l numiau „barbar", „antiliberal", „brutal" și mai știu eu câte altele.

Și totuși englezii și francezii au fost aceia cari au sintetizat caracterul poporului german numindu-l „poporul poeților și gânditorilor" iar poporul german e cel care s'a ridicat prin reformațiune pentru adevăr și libertatea gândirei care a asigurat Universităților sale cea mai largă libertate a cursurilor, care a dat lumei pe autorul lui Tell și al lui Don Carlos care a dat omenirei pe Kant, pe Marx și pe Engels și pe singurul teoretician profund al anarchismului pe Max Stirner, — în care libertatea gândirei e dusă până la limitele cele mai extreme...

Dar cine se gândea la toate astea ! Și apoi cei cari își permiteau să judece caracterul poporului german cu atâta ușurință, aveau ei înșiși caracter ?

B. Brănișteanu

(Lumina, 25 Decembrie 1917)

Situația

Faptul că Înțelegerea caută să speculeze orice împrejurare, pentru a resuscita speranțe într'un reviriment politic și militar favorabil ei, precum și faptul că Rusia se folosește de ajutorul care nu poate fi decât formal — al Înțelegerei, nu trebue să ne inducă în eroare. Doară nu este imaginabil ca Ukraina să poarte război contra Puterilor Centrale și a restului republicei ruse, mai cu seamă în împrejurările de azi. Prin forța lucrurilor acest incident politico-militar va trebui să se aplaneze.

Dar chiar dacă nu ne va fi dat să asistăm la spectacolul curios al colaborărei armate a Rusiei împreună cu Puterile Centrale contra Ukrainei, este cert că toate încurcăturile ce le născocește Înțelegerea pentru a zădărnici opera de pacificare și de consolidare a maximaliștilor, crează o apropiere de interese între Rusia și Puterile Centrale, mult mai intimă de cât a fost poate plănuită de la început. Încă odată se poate reproșa diplomației Înțelegerei, că nu-și pricepe misiunea ei politică, în atitudinea ei față de Rusia.

Statele Înțelegerii vestice trec acum printr'un stadiu foarte critic. In Italia se manifestă o stare de spirit, care fără îndoială va trebui să dea naștere unor evenimente hotărîtoare pentru soarta Italiei.

Franța se află în prada luptelor politice interne deslănțuite de afacerea Caillaux. Suntem deocamdată la începutul acestei monstre inscenări juridice, menite să prelungească încă un moment regimul terorismului războinicilor francezi.

Dar România ? Nicio știre precisă nu avem despre atitudinea guvernului român față de situațiunea creiată în Rusia prin începerea tratativelor de pace. Unii din diplomații noștri declară, că România nu va adera la pace separată, pe când unele ziare engleze ca Daily News primesc știrea că România va începe și ea tratative de pace.

Evenimentele din sudul Rusiei ar putea prelungi încă un scurt timp viața regimului din Iași, dar cu atât mai rău pentru țară !

Scrutator

(Lumina, 25 Decembrie 1917)

Ocuparea Bucureștilor

— 6 Decembrie 1916 —

Noaptea de 22 Noembrie a fost plină de ploaie, de întuneric și de emoții. Pe la 2 de dimineață câteva bubuituri enorme, formidabile, zguduiră Bucureștii în temeliile lui, casele se clătinară, geamurile vibrară surd, iar lumea deșteptată brusc din somn, alarmată, socotea Capitala sub tirul artileriei germane. A doua zi aflarăm că oamenii, pe cari guvernanții noștri îi lăsară aici, au svârlit în aer Arsenalul, fără a avea măcar creștinească grijă de a vesti populația mărginașă.

Și câte lucruri noui, surprinzătoare, nu am aflat a doua zi, 23 Noembrie (6 Decembrie)!

Străzile Bucureștilor înfățișau o priveliște de sărbătoare ciudată. Calea Victoriei era acoperită de nisip proaspăt, care scârțâia în bătaia razelor soarelui. Toți gardiștii sunt îmbrăcați în haine de gală: parc'ar ar fi ziua deschiderii Corpurilor Legiuitoare. Câtorva curioși li se răspunde la Poliție că Regele Ferdinand se reintoarce în Capitală de pe front. Ce ironie nesăbuită ! In ultimele zile Regele Ferdinand mai trecuse prin Capitală, fără nici o pregătire, fără nici un aparat de gală, fără nici o solemnitate, neștiut de nimeni, mohorît în fundul automobilului. Si atunci, pentru ce tocmai acest fast ostentativ ?

Adevărat era că în acea zi se aștepta intrarea în Capitală a trupelor Puterilor Centrale.

Capriciile zilei de toamnă au mohorît timpul: e o vreme apăsătoare, enervantă, cenușie, umedă — zi de tristeță și de dezastre.

Pe la 3 după amiază două automobile, cu o înfățișare exotică, străbat în goană calea Victoriei. Sunetul lor de alarmă este strident, brusc, ascuțit, scurt și concentrat, energic și expresiv — un sunet nou, inedit, care străbate întâia oară sonoritatea străzilor Capitalei. Automobilul duce viziunea fulgerătoare a ofițerilor germani: sunt primii cuceritori cari apar în București. Automobilele coteșc și dispar în str. Lipscani. Uimire, neliniște, apoi un prelung fior străbate străzile. Nu mult după aceia, un gardist previne lumea că trupele germane vin pe calea Griviței. Soldații noștri cari au întârziat prin București în zăpăceală, recurg înfrigurați la cele dintâi adăposturi. Cavaleriștii rămași aici fug în goană pe bulevardul Carol. Civilii așteaptă desfășurarea evenimentelor pe stradă și la ferestrele cafenelelor cari sunt înțesate de lume. O patrulă de ulani își face apariția pe calea Victoriei: sunt tineri, chipeși, bine echipați, au cai sprinteni, iar lăncile le sunt împodobite cu crizanteme proaspete.

Care este psihologia acestei mulțimi, explicația acestei îngrămădiri febrile ? Care e imboldul tainic și fundamental, care împinge lumea în fața trupelor cuceritoare ?

Mai întâi un sentiment de curiozitate.

In sufletul mulțimei politicianii, demagogii și scribii infiltrară atâtea năzbâtii monstruoase despre soldații germani! Se spusese acestei mulțimi orori despre acești soldați: i se vorbise de masacre, de incendii, furturi, violări și priveliști neroniane. Și acum „barbarii" se găseau în mijlocul nostru liniștiți, de o mândrie plină de simplitate, energici în îndeplinirea datoriilor, bonhomi în expansiunile lor naive, fără ură, fără răsbunare...

Îi vedem cu toții, și ce desamăgire dureroasă, uimitoare, tragică, pentru acei cari ademeniți de palavra criminală a politicianilor, demagogilor și scribilor, doriseră războiul împotriva presupuselor barbarii și cruzimi ale teutonilor?

Se spusese că trupele germane mor de foame, și în fața mulțimii defilau oameni robuști, bine legați, purtând în figură florile sănătății și ale bunului trai.

Se spusese mulțimei că soldații germani sunt îmbracați în toiul iernii în haine de dril ori în zdrențe, că sunt lipsiți de încălțăminte și în fața noastră defilau soldați admirabil echipați, în haine noui, solide, curate, cu ghete și cizme cari sfidau rigorile celor mai aprigi intemperii.

Se spusese că germanii nu au cauciuc, benzină, etc., etc., și capitala vuia de uruitul automobilelor masive, gigantice, fantomatice în negurile toamnei.

In al doilea rând, în psihologia aglomerării mulțimilor în fața trupelor cuceritoare, intra un sentiment de eliberare sufletească: prea fusesem chinuiți moralmente timp de 3 luni de zile!...

O seară cețoasă învăluie capitala. Felinarele aruncă în toate geamurile o lumină plină, energică, străpungând când cu sulițe roșii, când cu săgeți de argint palid, pâcla întunericului — Bucureștii se ilumina pentru întâia oară, după trei luni de întuneric mormântal!

Pe calea Victoriei o frământare stranie, pitorească: amestec de soldați germani, austriaci, unguri, bulgari, turci, cari se învălmășesc în mulțimea localnică din toate straturile sociale ce a năvălit de pretutindeni, din centru, din străzile lăturalnice, din îndepărtările periferilor, topindu-se într'o agitată și impestrițată mare de oameni, cari după trei luni de încordare înăbușită își destind nervii cu sgomot.

Din fundurile misterioase ale nopții, din îndepărtări ca și din apropieri, din localuri și din străzi isbucnesc cântecele triumfătoare ale armatelor ocupante.

D. Karnabatt

(Gazeta Bucureștilor, Sâmbătă 8 Decembrie 1917)

Pentru d. Popescu, fascist, hitlerist şi om de stânga

Săptămâna trecută, scriitorul Liviu Rebreanu a avut şapte zile duminate. Presa, condeele, teatrul — şi, evident, mai puţin oficialitatea — au sărbătorit pe marele autor al lui „Ion", cu prilejul împlinirii a 50 ani de viaţă.

La Berlin, unde se găsesc nu numai judecători, dar şi ziare româneşti! — am aflat şi eu evenimentul şi m'am bucurat foarte că în ţara noastră scriitorii pot atinge chiar vârsta de 5 decenii!

Dar tot acolo şi tot din paginile unui astfel de ziar, — românesc! — am luat cunoştinţă de un interview al d-lui Rebreanu, în care d-sa pledează pentru tipul scriitorului neutru, scriitorul fără atitudine socială, pentru aşa-zisul artist închis, ca o privighetoare, în colivia de filde§ a cântecelor şi extazelor sale...

Frumoasă opinie, ce să zic? Nu-i oare un adevărat ideal pentru un scriitor să stea toată ziua la pijama în apartamentele sale dela şosea — mai precis în conacul său dela vie — şi de acolo să vină secretarii de redacţie şi editorii să-i ia manuscrisele?

Fiindcă, vedeţi, în ţara asta care nu-i măcar agricolă — „o ţară agricolă fără agricultori", a caracterizat-o d. Iorga deunăzi — în ţara asta, niciun literat nu trăieşte din zeama albastră a peanei sale.

Mihail Sadoveanu, cel mai productiv dintre noi, creşte albine şi gândaci la Copou, e mic industriaş-morar, Tudor Arghezi s'a făcut fermier şi face în fiecare zi, la Radio, o cronică măruntă şi anonimă; Cezar Petrescu e ziarist, Camil e funcţionar la Fundaţiile Regale, Ionel Teodoreanu pledează la Iaşi procese de viol şi furt de găini, iar familia lui Gib. Mihăescu e astăzi terorizată de editorii cu cari a lăsat încurcături! Însuşi d. Rebreanu se împarte între pălămizile unei crame din Dâmboviţa şi unele îndatoriri pe la Radio...

Veacurile n'au dat şi ele literaţi-luptători? Victor Hugo şi Lamartine pe cari toate domnişoarele de cultură ale timpurilor îi vor admira, au făcut după cât ştim politică. Lordul Byron, Theodor Körner, Christo Botev şi-au vărsat călimările, pe câmpuri de luptă. D'Annunzio reprezintă, în istoria literară recentă, cel mai tipic simbol al sfintei aventuri patriotice.

Tolstoi, uriaşul militant moralist, n'a dat în „Război şi pace", în „Puterea întunericului" şi 'n „Ana Karenin" cu care aţi plâns deunăzi, capodopere de artă obiectivă? Eminescu, a cărui operă justifică înseşi graniţele acestei ţări, nu a fost împiedicat de crâncenele lui credinţe politice, să dea în poesie, expresiunea cea mai înaltă a liricei. Arta e sbor sacru şi fălfăitul ei poate face operă literară chiar dintr'un afiş electoral...

Ce este, în politică, *stânga* ce este *dreapta?* Astăzi, ar fi să răspundem cu o formulă în genul celebrului domn de la Palysse: stânga este ceeace este, iar dreapta ceeace vedem cu toţii!

Ca doctrine de viaţă naţională — fiecare dintre ele nu exclude noţiunea de patrie — au în conţinut atâtea soluţii şi în finalitatea lor atâta bine, adevăr şi frumuseţi, că un cuget dramatic, în mijlocul lor, ar sfârşi prin nihilism.

Este tocmai ceeace s'a întâmplat cu autorul acestor rânduri care — cred că nu surprinde pe nimeni — este în adâncul lui cel mai sbuciumat, un om de... stânga; dacă stânga este într'adevăr acel Paradis material în care lacrima are şi ea cuvânt şi în care, dela sine şi Dumnezeu, fericit, s'ar plimba în costumul fiecăruia dintre noi. Ca *„fiu al poporului"* şi încă al celui mai autentic, n'aş putea niciodată uita rănile de care au sângerat şi mai sângeră încă 80 la sută dintre cei cari dau fizionomia acestei ţări. Căci oricine va face politică în ţara românească, până deacum în 100 de ani cel puţin să nu uite că trebuie să facă politică ţărănească. (Nu ţărănistă!).

M'au chinuit mult problemele sociale. Şi ori de câte ori am avut ocazia, am încercat să pipăi la faţa locului soluţiile ce li s'au dat, în ţările pe care am avut ocazia să le calc.

M'am înapoiat de câteva zile din Germania şi, fatal ca după întoarcerea dela Maglavit, sunt asaltat la fiecare minut şi la fiecare colţ de stradă de toţi amicii, de toţi cunoscuţii şi necunoscuţii mei: *„Ce este acolo? Ce-a făcut Hitler cu naţional-socialismul lui? Noi ce facem?"*.

Într'adevăr, în România, evenimentele se precipită şi fiecare caută în gunoiul atâtor soluţii, cheea care să-i deslege frământările. Ce să spui atâtor oameni? Pe care impresie s'o desvălui mai întâi? Aş fi preferit să descriu fiecăruia măcar o pânză celebră, admirată undeva la Berlin ori în pinacotecile Dresdei. Să aduc fiecăruia un peizaj de păclă din canalele veneţiene ale Hamburgului, ori câte-o bucăţică fermecată din priveliştile depe Rhin. Vorbagiilor noştri politici le-aş pune subt ochi un album cu realizările Führerului numai în doi ani — iar plugarilor mei din Vlaşca le-aş povesti ce-am văzut în nişte sate germane. O, dar câte aş avea de spus, fiecăruia...

Public în prezent, în altă parte, impresiile scurte, culese din această raită de o lună numai. Să revenim la d. Popescu care-mi cere insistent impresii politice. Ca să ştie omul încotro s'o apuce cu ideile! Pe domnul Popescu l-aş ruga să mai aştepte. Am văzut până acum două dintre regimurile dictatoriale cele mai tipice: Italia şi Germania. Soluţia definitivă şi dumnealui şi cugetului meu personal, n'aş putea-o da decât după-ce am face o plimbare şi prin Rusia, popor faţă de care, o repet, am o infinită dragoste.

In Rusia, însă, e greu să pătrunzi. Au probabil actualii conducători tot interesul să ascundă cu nouă lacăte Raiul pe care l-au creat muncitorilor şi ţăranilor. Domnului Popescu însă care e şi fascist şi hitlerist şi om de stânga îi amintesc numai un fapt. A fost odată un scriitor, pornit de jos caşi mine şi pe care, tot aşa, îl chinuiau întrebările politico-sociale. Panait Istrati — aşa-i chema pe scriitor — a mers în Rusia, a aprofundat-o vreo doi ani şi rezultatul a fost o scârbă grea, cuprinsă în câteva cărţi compacte şi într'o infinită serie de articole. Panait, se ştie, a murit astă-primăvară, cu tricolul ţării sale pe buze, care rezuma absolutul pe care 50 de ani în şir îl căutase...

Să te faci fascist, domnule Popescu? Te dau de gol: ai vrea să fii Mussolini al nostru! Hitlerist? Par'că te văd lăsându-ţi mustaţă şi breton!

Eu, ce să zic, te-aş sfătui să nu încerci a fi nici una nici alta. Fascismul şi naţional-socialismul, sunt două formule care deşi s'ar putea înnădi dela un cap, au totuşi unele culori care le deosebesc unul de altul. Şi, dacă vrei să-ţi divulg şi asta, află că aceste două formule-surori nu se pot suferi între dânsele! Să nu-i pomeneşti unui fascist despre naţional-socialism şi vice-versa.

In România, acum îmi dau mai bine seama, nu există fascism şi nici hitlerism. Aflu chiar acum la sosire, că d. A. C. Cuza a declarat într'un discurs la Cameră, magistral, — că nu e hitlerist. Sau, dacă a făcut vreodată hitlerism, apoi a făcut-o încă depe vremea când Führerul Germaniei nici nu se născuse! Hitler, în *„Mein Kampf"*, spune că naţional-socialismul nu este doctrină de export.

Intr'adevăr, ce compari d-ta Italia cu un trecut de două milenii, cu mii de muzee, cu alt soare, cu alt sol, cu alte aspiraţii care, precum vezi, tind departe tocmai în Etiopia? Ce legătură faci dumneata între o ţară industrială ca Germania, cu ţăranii-boieri cu moravuri sobre şi România noastră care se tăvăleşte pe de o parte în lux şi palavră, pe de alta în băligar?

Sau poate vrei să te îndrept spre stânga, mai ales că d-ta ai vrea să rămâi credincios principiilor libertare, egalitare, umanitare dela *pazopt* care-au făcut România Mare, etc. etc.?!!

Să stăm niţel strâmb şi să judecăm just. E perimat liberalismul în Europa, inclusiv liberalismul economic? Este. E un curent de masse în toate ţările şi aceste valuri bat spre dreapta? E adevărat.

In România, e perimată democraţia? Desigur. Dovadă, nouile curente care sunt împotriva ei.

Dar mai este o rezervă. Stânga propriu zisă, reprezentată prin câteva fleacuri de partide, între care şi comuniştii câţi vor mai fi — şi ale căror nume de partide cred că multora dintre d-voastră, vă scapă. Dar, dacă nu-s cunoscute partidele, sunt cunoscuţi oamenii. Ia să-i vedem: Titei (sau Costel?) Petrescu, Ilie Moscovici, Lotar Rădăceanu — şi alţi câţiva, pe cari, iată, eu nu-i mai ştiu. A, da. Mai sunt câţiva copii din redacţia „Cuvântului liber", culeşi depe toate maidanele publicisticei.

Şi eu mă uit şi văd deoparte: A. C. Cuza, Vaida, Octavian Goga, Crainic, puncte-puncte. Iar de altă parte: Fustel ăsta Petrescu, Lotar Rădăceanu, Moscovici cu toată şleahta de israeliţi comunişti şi copiii din Sărindar.

Cei dintâi vor ca pe ruinele acestei democraţii să clădească o România-Nouă, după o metodă proprie ajustată la spiritul şi realităţile noastre naţionale, iar ceilalţi vor să mergem spre stânga, spre marxism. Să socializăm adică o industrie pe care încă n'o avem iar pe ţărani să-i facem iarăşi pălmaşi, adică proletari agricoli.

Cât priveşte chestia cu scriitorul-luptător social, de unde porniserăm, dumneata domnule Popescu care eşti şi om de litere, afli că fascismul şi naţional-socialismul sunt doctrine spiritualiste, adică preţuiesc Duhul înnaintea Materiei — şi deci matale, creator, o s'o duci bine cu ei.

Dar bag de seamă că ne-am avântat pe culmi. Ştii că bate războiul la uşă şi dumneata vrei neapărat s'avem şi noi un DICTATOR! Ei bine, L-avem. E Carol al II-lea.

Vezi de te-aranjează pela partea sedentară...

N. Crevedia

AMABILITAŢI

— A, domnul Herriot! Ne sunt aşa de dragi francii!
— Notez: sunteţi francofilii!
(Celicié)

REALIZARI SOVIETICE

— Priviţi: asta-i Marea Neagră. Inainte de revoluţie ea nu era decât o mică băltoacă!
(Celicié)

Unul care a trecut în uitare: Tudose Popescu

— Să ne aducem aminte măcar la aceste potolite comemorări ale răsvrătirii tineretului universitar de odinioară, de clipele măreţe ale unei isbucniri, care mai înainte de a se fi înfăptuit, a cedat din coeziunea ei, divizând un front care a rămas mândria celor de ieri. Dar mai presus de toate, — fiindcă făgăduesc să scriu altădată despre felul cum nu ne-au înţeles cei ce au venit după noi, — să ne aducem aminte măcar câţiva — şi e dureros că lucrul acesta nu-l pot face toţi, — despre cei dintâi care a păşit în uitare.

Era în vremea studenţiei noastre, când grăiam cu vorba dar şi cu pumnul, fiindcă altfel nu ne auzea nimeni, un voevod tânăr, ieşit nu se ştia din ce isvoade, un om mai mult legendar decât al vremii, cu plete şi mustaţă de Făt-Frumos, cu ochi ca nişte picături de mare albastră dar plini de furtuni, cu o statură de flăcău de demult învăluită în haina străbunilor, pe care şerpuiau râuri şi licăreau luceferi. Camarazii care-l priveau cu multă admiraţie — cei mai mulţi vreau să spun — nu ştiau din ce parte a ţării se ridicase acel apostol al credinţi lor. Căci, după port şi după locul unde-şi ducea lupta, era arborosean, după origină, unii spuneau că e din Argeş, — poate fiindcă peacolo e ţara legendelor — căci dintr'un Câmpul-Lung, — iarăşi nu se ştia care — dar semăna a fi om de munte. După sânge, se spunea c'ar fi fost un frate de-al lui Iancu, pentru care vremea stătuse în loc, ca să ni-l dea plin de tării, sau poate chiar vreunul dintr'ai lui Tudor, însfârşit nu se ştia precis, dar se vedea că vine de undeva, dintre Nistru şi Tisa.

Era Tudose Popescu, stâlp de ţară şi datini cum îl vedeam noi, suflet de haiduc şi mucenic al nostru. Fruntea lui nu o încununase nicio beteală cu lauri, fiindcă o refuzase, dar mergea dârz, atât de dârz şi tuna cu fulgere de atât de mare curaj, că dacă a fost vr'un erou în ţara asta de după războiu, acela n'a fost altul decât el. Tudose Popescu îşi avea tranşeele lui pe la marginea pământului românesc, pe unde se pierdea în anotimpuri, ducând fără să-l ştie nimeni ideia românească în vârf de măciucă, o idee criminală pe-atunci, şi pe care astăzi — nu ştiu din ce pricină — şi-au pus-o pe frunte mulţi, chiar prea mulţi. Pe-acolo umbla cu coaja lui de pâine, iar când în capitală începea să fiarbă cazanul sau se umflau fluviile orgiilor democrate, apărea Tudose din codri şi făcea să crească peste nemernicia vremii, sufletul nostru de viteji, cu striviri de pumni încleştaţi de doinele lui. Căci omul acela mai mult ne ducea în cântec de haiduc, ori ne aprindea jarul din frunză. Răsuna Calea Victoriei de iureşul pe care-l deslănţuiau cu inimile noastre, ochii de răscoală ai acestui Făt de Domn şi cine s'ar fi dat în lături când ne chema Tudose : „hai băieţi !"... Porneam : „hai băeţi... hai fraţii mei,... ne crapă neamul" !...

Şi ne spunea cu ochii în flăcări un basm pe care-l închegau minţile lui, pentru când, pentru neamul obidit, şi supt şi jefuit şi răpus... „la primăvară am să cobor cu ei din munte"...

Omul acela era nebun. Cocea în el un gând de mare răscoală ; se gândea la focuri şi bătălii. Şi a început-o cu Eminescu... Ce nenoroc !...

Acolo unde dormeau cărturarii cu chelile pe masă primind tantieme în numele marelui geniu, nu s'a amestecat. A luat-o tot haiducește şi, colindând prin ţara fagilor, s'a oprit la Putna. Nu se putea altfel.

Acolo, pe înălţimile vârfului de ţară lângă umbra lui Ştefan, a zidit chipul de bronz al lui Eminescu. Indrăgise pe marele nefericit, fiindcă, zicea Tudose, că dela el trebue s'o pornească, dela blestemul acela de sânge şi dela sbuciumul care a plesnit între tâmplele lui. Cine merge astăzi la Putna să privegheze în noaptea dinspre Sf. Maria, va vedea în revărsatul zorilor cum plăieşii, veniţi din cătunele Moldovei la hramul mânăstirii, îngenunche în faţa lui Eminescu care iese din bronzul lui şi le mângâie frunţile. Ce bine-i şade acolo !...

A vrut de sigur Tudose să apropie la masa aceluiaş sfânt altar, cele două creştete ale neamului său şi iată că, fără să se sprijine pe umăr de cârmuitor, a făcut-o.

Pe urmă a plecat prin codri şi a urcat poteci de munţi cu buciumaşi şi păstori, ducând alor săi, răsvrătirea lui Eminescu. Cine poate să ştie cât de frumos îi va fi stat hoinarului, acesta cu mers voevodal pe drumuri de pădure, care cânta despre „neamul nevoii" şi vorbea de topoare şi furci.

Dar a ajuns la Cernăuţi. Aici drumul eroului s'a frânt şi pasul a început să măsoare un destin care nu era al lui. Trebue să fi fost zguduitoare nopţile în care Tudose îşi făurea ordinea de bătae, ca să ducă o luptă de unul singur, împotriva unei colonii imense de jidovi, întărită în cetate de piatră. Intrase el în mijlocul taberii, dar oricum, era prea singur şi nici cu ai lui lupta nu era mai uşoară.

Pe străzile acestui blestemat oraş, a curs sânge din trupul pe care l-au căutat gloanţele războiului. Tudose fusese atacat mişeleşte de bande galiţiene şi nimeni nu l-a răsbunat.

A luptat tot singur, până când, nevoile unei vieţi care se complica de-acum, l-au asvârlit într'un biurou din mansarda administraţiei financiare. Aici s'a oprit căpătâiul unui drum de mare viteaz, că pe urmă nu s'a mai ştiut nimic despre Tudose Popescu.

Camarazii s'au risipit pe cărările vieţii, pe unii i-au învăluit alte pasiuni, dar poate toţi tânjeau după sbuciumul din care ieşiseră.

Când am venit eu în Cernăuţi, în toamna anului 1930, am plecat să-l caut pe Tudose. Şi 'ntr'o seară ploioasă, după ce am urcat treptele obositoare ale unei clădiri, am rătăcit pe coridoare pustii, până am nimerit într'un fel de închisoare, unde nenorocul adunase o umbră de om.

Căci în funcţionarul slab şi îmbătrânit, care migălea nişte socoteli lungi pe un registru cât un pat, mi-a fost greu să înţeleg că e voevodul mişcării noastre. Tudose mi-a făcut semn să aştept ca să nu încurce socotelile în care de sigur se încâlceau sute şi mii de nume jidoveşti şi cum erau de faţă soţia şi unica lui odrasla, care veniseră să-l ia acasă, am aşteptat cu ei. Târziu am auzit oftatul funcţionarului istovit, pe care haina nemţească îl acoperea ca pe un ştremeleag şi mi-a venit să plec singur, căci nu puteam suporta drama lui Tudose.

Pentru cei mai prost salariu care i s'a plătit vreodată unui om, avea în seama lui osânda de a ţine contul tuturor încasărilor zilnice şi de a-şi înăbuşi avânturile în morga acelei mansarde.

Il priveam cu sfială şi mi se părea că n'ar fi vrut să i se mai ştie de urmă.

Ochii i se rotunjiseră şi avea pânze de păianjeni pe ei. Ei mai licăreau acum numai de dragul copilului. Şi mi-a spus Tudose că ceeace n'a isbutit să facă el, trebue să isbutească feciorul, îngeraşul acela care par'că-l înţelegea, că întindea braţe mângâietoare spre obrazul veşted al unui tată şi ciripea spre ochii lui pe care el nu avea de unde să ştie cum scăpăraseră altădată.

Am plecat împreună şi am intrat într'un local să ne desmorţim inimile. Cu anevoe eroul meu şi-a dat la o parte perdeaua unei timidităţi care venise cu suferinţele din urmă, şi a început să-şi arate durerile. Am înţeles că pe Tudose îl păcălise mişcarea şi visul lui care-l purtase pe căi fantastice. Dar, oricum, fusese frumoasă ca o nuntă de basm... Să pui în scenă vie *Doina* lui Eminescu, s'o începi cu buciumaşii pe cărări de munte şi să aprinzi focurile, era un spectacol de mare epopee. Ce-are-face, dacă se consumase viaţa eroului !...

— Nu, nu ! a tresărit el. O voiu lua dela capăt. Imi pun jugherul la braţ şi iar am să pornesc !

Adevărat îl aşteptau cătunele şi trebuia să se întoarcă. Tudose se aprinsese de năvala trecutului şi era par'că numai el în fruntea arcaşilor, pornit într'un vis nebun prin târgurile înstrăinate, la bătălia din urmă.

— Pricepi ? Trebue să botezăm pământul Bucovinei că l-au spurcat. Să scoatem din robia păgână umbra aia dela Putna...

— Să strângem din nou rândurile !

— Rândurile... a repetat el tânguitor, cu apăsarea unei dureri ce ne stăpânea pe amândoi. Unde sânt ele ? V'aţi risipit toţi... Eu nu mai mă bizui decât pe mine şi n'am să mă dau în lături din faţa morţii... O pornesc singur !...

Vorbea aşa şi n'a putut vorbi prea mult, căci am fi întârziat şi se răpea din timpul de odihnă al copilului. Pe urmă drumul până la locuinţa lui era nespus de lung, afară din oras, departe,... şi trebuia să se odihnească şi functionarul, că muncise mult în ziua aceea iar în dimineata următoare îl astepta registrul să-şi continue prin filele lui expeditia sa de cifre, adunate printre atâtea nume scrise caligrafic cu cerneală violetă...

Ne-am despărtit şi am rămas să privesc lung, cum Tudose mână prin negură căruciorul în care visa copilul său poate despre un tată viteaz care odată fusese Făt-Frumos.

Codrii şi munţii l-au aşteptat zadarnic, că nu l-au mai văzut, cum din seara aceea nici eu nu l-am mai întâlnit. Mi se părea prea crud să-l îmbrâncesc în trecut şi să-i pun să se lupte cu un atât de mare cosmar. Fusese prea frumos chipul pe care îl închisesem în inima mea, pentru ca să-l mai caut în omul de trecute în întunerec încetul cu 'ncetul, aseând la fundul durerilor sale, clocotul tinereţii noastre.

Eroul plecase definitiv, iar mâna de viaţă care mai întârzia batjocorită în mansarda administraţiei financiare, s'a stins şi ea pe un pat de spital, după ce focul din lăuntru al unei stăruitoare iubiri de neam, i-a mistuit toată vlaga.

Tudose a murit în fantastic delir de răscoală. Şi iată acum, — s'au scurs în toamna aceasta patru ani de-atunci, — închid ochii cu amară tristeţe, şi par'că văd din tot patosul nostru de ieri, umbra de voevod a lui Tudose Popescu, cu sbuciumul disperării în creier, trăgând după sine strălucirea mişcării studenţeşti.

Destinul lui a fost destinul ei, precum soarta Moţilor s'a legat iremediabil de năluca munţilor Apuseni, unde cine ştie ce farmece ţin în robie neamul lui Iancu.

Tudose Popescu trebuia să moară aşa, că altfel n'ar fi fost al răscoalei şi nu s'ar fi putut adăoga unei drame a pământului nostru. Dar cu el, orice s'ar spune, a apus şi gloria mişcării tinereşti. Şi măcar că ea a trecut la atâtea catedre universitare — de unde înainte se arunca hulă şi prigoană — măcar că miniştrii de ieri care au pus venin în suliţile ce-au martirizat pe Tudose, — vin azi în frontul dreptei, deşi cântăm de-alungul şi de-alatul o victorie în care s'au diluat atâtea înfrângeri, nu va mai isbuti nimeni să se ridice la simbolul Tudose Popescu.

Măreţia lui va rămâne pentru conştiinţa câtorva, mitul unei legende sublime, şi cu atât mai mult cu cât pentru toată mişcarea, Tudose a trecut în uitare ca ceva incomod.

E o consecvenţă postumă, potrivită unui destin atât de amar, dar aş vrea să ştiu : nu mai e cu putinţă să ne întoarcem unde-au fost jurămintele ?

Sântem vinovaţi noi cei de ieri şi e vinovat tineretul de azi că trecând toţi la lucrurile pe care le vrem mari, am uitat de unul care ne-a depăşit în credinţele şi lupta lui.

Nu străluceşte nicăeri bustul celui care a murit nebun şi nici numele nu i se pomeneşte. Sântem precum se vede prea ai egoismului nostru.

Am auzit că buciumaşii gândesc să-i cioplească figura din brad şi să i-o aşeze undeva, în inimă de văzduh, ca să nu i-o vadă nimeni. Poate e mai frumos aşa !...

Dar aş vrea să ştie cei mulţi, atât de mulţi convertiţi nu ştiu prin ce miracol la huliganism, că mişcarea asta are în cumpăna ei jertfa lui Tudose Popescu şi poate şi alte minţi înebunite. Că la începutul ei a fost scrâşnire de dinţi şi lepădare de sine cu avânturi spre suferinţe mari, spre care treceau eroi fără pâine şi fără pat, bătuţi în coapse şi'n tâmple de atâţi valahi aşezaţi în scaune domneşti. Am vrea să curoască toată înfricoşata poveste, care ne-a adus la întâlnirea de azi.

Dar, poate, umbra care s'a frământat când va prin săli de universitate şi văgăuni de tară cu doine de obidă, se va arăta cu ochii mustrători pe care i i-am văzut eu ultima oară, pentru vreo socoteală dureroasă... Şi flancurile dreptei româneşti ar înţelege că e bine şi e necesar să se mai uite 'napoi!

Pan. M. Vizirescu

Numărul următor al revistei SFARMĂ PIATRĂ va apare Joi 2 Ianuarie 1936

Cu masa pe care a oferit-o d-lor Titulescu și Savel Rădulescu, d. V. V. Tilea și-a asigurat situația în guvernul viitor. (Zice el!)

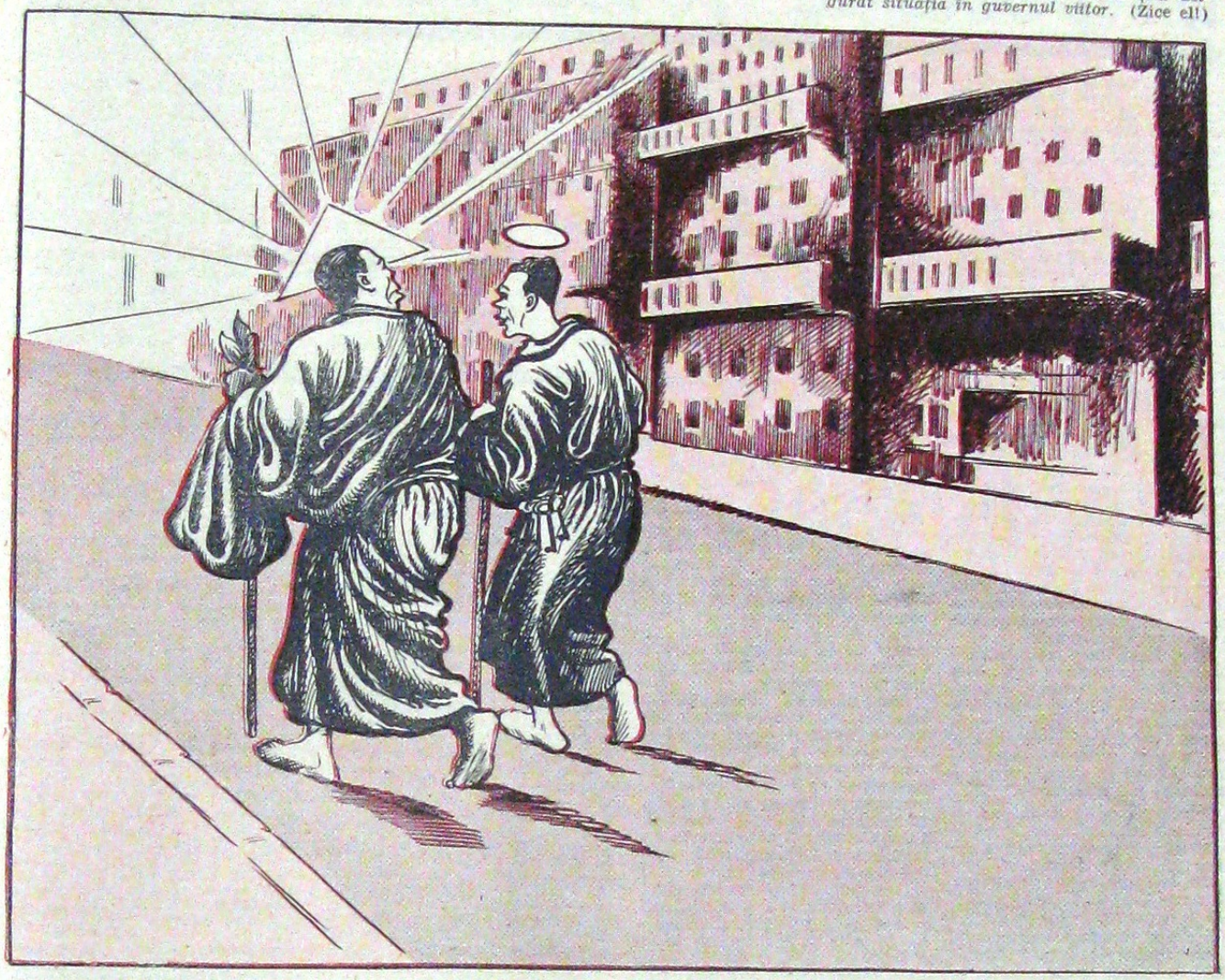

— S'a pocăit lumea Doamne: eri Te 'njura, azi ne intinde mese impărătești...
— Amin zic ție, Savel: mâine o să ne injure iar!..

Et in Arcadia ego...

Naționalism universitar iudeofob

Juvenal, această suliță teribilă a basmicului nostru Sfarmă Piatră, a scris deunăzi o vorbă care ne-a durut: „A murit naționalismul universitar".

Nu știu ce rezonanțe lăuntrice vor fi trezit cuvintele acestea în sufletele miilor de studenți cari urmăresc cu pasiune mărturisită zborul mereu focos al acestui uriaș Sfarmă Piatră; dar sunt student și mi-am simțit atunci sângele clocotind sălbatic și pumnii încleștați disperat, gata să amestece cu pământul pe toți acești strigoi... juvenali, apocaliptice apariții care își plimbă încruntarea pe lespezile cetății viselor studențești. Dar Juvenal are arc și săgeata lui e îmmuiată aproape totdeauna în lacrima sincerității. E dificil să te lupți cu ei. E bătăios și zeul biruinței nu-l părăsește niciodată. Și apoi, s'o mărturisim fără înconjur — și noi am făcut-o cu inima strânsă în cel din urmă număr — naționalismul universitar respiră astăzi greu, plămânii săi măcinându-se pulbere sub pietrile care nu iartă a unor pasiuni fără cumpănă.

Naționalismul universitar nu poate însă muri. La ora actuală— vorba domnului Dragoș — se pot înregistra în lumea lui impurități. Când apele se umflă și răzbesc peste maluri croindu-și făgașuri proaspete în țelina ogoarelor, se smulg din adâncuri anonime trufiile pământului și apele poartă pe spatele lor semeția stegarilor găunoși. Plutirea lor sfârșește undeva în marea flămândă. Cele ce rămân sunt izvoarele. Și când acestea spumegă încă aghiasma de flacără a adevărului, naționalismul universitar nu poate ajunge scrum.

Până la un punct, naționalismul universitar e luptă antiiudaică, antisemită. Trebuind să se apere însă, studenții mai eri și țara întreagă astăzi freamătă de vijelia iudeofobiei, neștiind cum ar putea izbuti mai degrabă să purifice organismul național de păduchii aceștia flămânzi. Iudeofobia studențească a devenit acum o caracteristică dominantă a sufletului românesc și drumul salvării naționale trece pe aci.

Dar naționalismul universitar își mai spune și creștin. Și atunci întrebarea: e compatibil creștinismul, această religie a dragostei, cu naționalismul iudeofob? Întrebarea se adună și se articulează mai ales acum când „taina cea din veac ascunsă" se descopere lumii prin Nașterea Mântuitorului Hristos. Răspunsul e simplu: darul cel mai de preț cu care Dumnezeu a binecuvântat pe om și națiunile pământului e viața. A curma o viață de om și a lucra pentru suprimarea vieții unei națiuni e deci un păcat împotriva lui Dumnezeu care este autorul vieții. Dar sunt legi ale firei care regulează viața însului singuratic și viața națiunilor. Autorul lor este tot Dumnezeu. Potrivit acestor legi imutabile, pe un același teritoriu nu pot trăi și nu se pot desvolta armonic mai multe națiuni deodată, ci una singură, toate celelalte trebuind să moară sau să se mute în teritorii nestăpânite. A lupta pentru păstrarea neștirbită a ființei sale în granițele trasate de milenii de voia destinului constitue pentru conștiința fiecărei națiuni cea mai de seamă din îndatoririle sale. A tinde la suprimarea unei națiuni, desființând-o de teritoriul în care-i odihnesc morții, introducându-te în sanctuarele sale și profanându-le, înseamnă, din contra, a continua în lume acțiunea de nimicire începută de spiritul rău. Iudaismul aceasta săvârșește pe pământ: continuă acțiunea de nimicire a Spiritului Rău. A opune rezistență acestei satanice pustiiri e un comandament al voinței divine și a-ți păstra pură de orice întinare ființa națională e o poruncă binecuvântată de legea creștină.

Naționalismul universitar n'a murit. Sub ploaia de soare a binecuvântărilor creștine el își urmează drumul său către marea izbândă.

S. Dimancea

MASONERIE ȘI IUDAISM

Am afirmat că axa masoneriei este perversitatea. Pe verticala ei, sprijinită cu un pol în inima de smoală a iadului, iar cu altul în ura vânată a iudei, se 'nșiră, ca niște cosoroabe suprapuse, gradele masonice.

Dar înainte de a spune ceva despre căprăriile hrubelor, să ne întrebăm când a apărut în istorie masoneria organizată. Precis nu se știe. Când cancelarul Bacon își scrie **La nouvelle Atlantide**, deci la 1621, organizația masonică era cunoscută, însă nu în structura ei, ci numai ca... lepră socială, fapt care-i dă posibilitatea să-l sprijine pe Cromwell. Cele dintâi loji însă au luat naștere în Franța pe la 1720-30 și în răstimp de 25 de ani, au împânzit, subteran, întreaga Europă.

Care-i structura organizației masonice, deși secretă, e astăzi îndeobște un fapt cunoscut. **Buletinul antiiudeo-masonic** este la îndemâna oricui, iar luminoasa lucrare : **L'organisation secrète de la Franc-Maçonnerie**, a lui Jean Marquès Rivière — astăzi în librăriile noastre, fundamentală în acest sens, sparge energic taina sumbră a acestor hrube. Deaceea trecem peste ierarhizarea aceasta în cosoroabe și căprării.

Să amintim totuși, că celula organizației masonice e **loja**, care cuprinde 50 de aderenți. Adunarea legislativă a lojilor se numește **Convent**. Au și un **comitet executiv**, sau consiliu de ordine, condus de un mare maestru. Pentru fiecare națiune în parte există o **mare lojă** sau **federație**.

Deasupra acestor unități administrative sunt lojile internaționale, în care se scurg, ocult și sistematic, lojile naționale.

Iar deasupra lojilor internaționale este **congresul**, care-i autoritatea administrativă supremă.

Așa dar unitatea fundamentală a organizației masonice rămâne loja. In cadrul lojilor asistăm la o nouă ierarhizare, care constitue forța masoneriei.

Sunt trei trepte : ucenicul, soțul și maestrul. Și sunt 33 de grade. Acestea sunt împărțite în inferioare, sau francmasoneria verde și superioare, care încep cu gradul 18 sau **Rose-Croix**.

Fiecare grad are un atelier de lucru, care se cheamă **Marele colegiu al riturilor**. Nu se lucrează decât în loji și sub supravegherea severă a unui maestru.

Am amintit aceste câteva elemente de administrație masonică, care sunt amplu scărmănate în scrierile pomenite și 'n altele, pentruca — sprijiniți pe ele — să putem dovedi, că deși organizată subteran, francmasoneria tinde totuși, cu o încrâncenată și diabolică perseverență, către realizarea suprastatului iudaic.

Intr'adevăr, rupt din rosturile lui de un destin pe care singur și l-a vrut, neamul acesta a devenit din popor ales, jidov rătăcitor. Din sânge nu i s'au stins însă viziunile profetice. Biciul de fulger neîndurat al trimișilor lui Iahve îi plesnește încă ființa și-i fanatizează visul. Căci într'adevăr, iuda crede că încă e ales și că are în istorie un rost cosmic. Și aici — cine vrea să intuiască străfund realitățile — surprinde cea mai clocotitoare tragedie națională din câte se vor cunoaște vreodată. Pentrucă marele, înfloratul desnodământ al acestei drame va fi unul apocaliptic. Zic **va fi**, pentrucă acțiunea e în curs. Iar conflictul fierbe acolo unde se îmbucă cerul cu pământul. Deci între grava ură a iudei și luminoasa iubire a lui Dumnezeu. Căci visul iudaic de astăzi a fost consumat soteriologic prin întruparea lui Isus și de aceea înțelegerea acestei absurdități, acestui vis abstract și postum, e crâncen de dureroasă. Iuda poartă în sângele lui un destin crud, la care nu vrea să renunțe, un destin care, singur, îi mai dă certitudinea existenței sale și pe care îl vrea împlinit așa cum și l-a rotunjit în viziunile lui talmudice.

Acest destin, acest vis și l-a concretizat în formula suprastatului iudaic.

Ce este acest suprastat iudaic ? Este zidirea noului templu. Dar nu a unui templu localizat undeva, în Ierusalim de pildă — pentru care le-am ura neîntârziată izbândă — ci a unui templu cosmic, totalitar, cu supremație absolută. Este vorba de o iudaizare, de o jidovire a întregei lumi, în scaunul căreia să comande **iuda**, în ipostază mesianică.

Acesta este visul de aur al masoneriei și cununa pe care o așteaptă să-i cadă răsplătitor pe frunte. Și deaceea masoneria este structural iudaică. Afirmația noastră nu-i gratuită.

Când asociația profesională a zidarilor, din secolul VIII, investită cu privilegii — din generozitate papală, — a căpătat prestigiu social, internaționala iudaică, apreciindu-i cu o rară intuiție importanța, a început s'o speculeze. Și izbutește astfel să o jidovească. Pentru aceasta îi dă o organizație eminamente iudaică. Astfel, cum observă Nicolae Paulescu în al II volum din **Fiziologia filosofică**, toată organizația masonică este talmudică, după modelul Cahalului. Și ca să nu apară în istorie ca o asociație fără tradiție și deci, fără autoritate, își justifică nomenclatura cu Hiram și tovarășii lui, cari au zidit templul lui Solomon.

Adevărul e că masoneria e iudaizată abia din secolul XVII.

Afectând un decor talmudic, isbutește să devină organic iudaică.

Astfel toate templele masonice sunt clădite, în toate amănuntele, după prescripțiile date de Vechiul Testament relativ la templul lui Solomon.

Loja corespunde hahamului. Conventul e tot una cu sinodul cahalelor. Marele maestru este al doilea exemplar al marelui rabin. Deasemenea numărarea anilor — calendarul — e jidovească; finanțarea lojelor este și ea un fel de zeciuială. Iar nomenclatura este toată iudaică, cum e, de pildă, pedeapsa care se aplică pentru abaterile masonilor, care se numește **Kérom**.

Dar severitatea spiritului iudaic se exercită cu mai îndrăcită rigoare în ceeace privește selecționarea membrilor și înaintarea lor în grad. Dacă cineva vrea să fie mason, trebue să facă un stagiu provizoriu mai lung sau mai scurt, în timpul căruia e supus unui drastic control ocult. Dacă personalitatea ta nu-ți permite să te frângi până la pământ, ca să poți pătrunde în hrube, ești poftit afară. Dacă, dimpotrivă, te anulezi pe tine și faci loc anonimatului masonic, ești primit.

Deaceea am afirmat cândva, că masonii nu pot fi personalități. Hrubele forfotesc doar de secături și ratați.

Inainte de-a pătrunde într'o lojă, depui un jurământ, prin care te obligi să păstrezi **secretul**. Dar care este acest secret, nu vei ști poate niciodată.

Abia după ce treci gradul 18, începi să pricepi ceva, destul de vag, din acest secret. Căci din clipa în care ai atins acest grad, devii membru al **alianței universale israelite**, al cărui vis tremură pe cerul unei apropiate domnii iudaice. Abia de acum încolo — când de altfel e prea târziu — începi să pricepi în slujba cui ești. Și abia acum înțelegi rostul multor misterioase aluzii din predicile maeștrilor tăi. Destinul hrubelor ți-a intrat însă în sânge, iar tutela iudei te terorizează. O simți croncănind ca un corb, pe de-asupra lumii și pe deasupra ta însuți și te resemnezi în stupidă lașitate. Și pe măsură ce înaintezi către piscul ascensiunii masonice, îți dai seama că toate acele hotăriri, pe care le executai mai înainte și care deși nu-ți erau poruncite de nimeni, totuși nu le puteai rezista, veneau de-aici, din sihagogă, frământate între talmud și tejgheaua zarafilor și svârlite lumii ca o nevisată fericire.

Dar dincolo de ele, ei privesc extatic, **templul domniei iudaice**, prin care noi însă, ascultăm de mult cum vuește un negru destin apocaliptic.

Nițâ Mihai

Trădătorul turnului de fildeș

Respectăm adversarul onest a cărui linie de conduită se menține pe aceiaș intransigentă culme, oricât de depărtate și contrarii ca ale noastre, i-ar fi țelurile. In lupta armelor, ca și în războiul, nu mai puțin vajnic, al scrisului, lealitatea e ceiace învesmântează câmpul de bătae în eroică frumusete. Și cu atât mai mult disprețuim pe acel care înșeală fără nici un resentiment și caută să-și ascundă tăișul spadei, sub o meschină sdreanță de nesincer neutru. Cazurile acestea nu sunt rare, din nenorocire; aparente obiectivități se demască zilnic, atrăgând asupra taberei respective, hula unei opinii publice scârbite.

D. Julien Benda, evreul acela care a inventat în deceniul trecut, odioasa trădare a unui las turn de fildeș, păcătuește azi, distrugându-și singur o falsă doctrină, pe care totuși continuă să o strige în toate părțile, ca și cum nimic nu s'ar fi întâmplat. De altfel cartea sa „La trahison de clercs", cu toată aparenta obiectivitate afișată la fiecare pagină, nu e decât un abil pamflet împotriva gânditorilor dreptei franceze, Maurras, Bainville și mai ales Barrès, acest biet loren care nu se mai putea apăra, pentru simplul motiv că decedase de aproape patru ani.

Benda vrea să demonstreze omenirii moderne decadența spiritului, intinat, materializat, spune el, de pasiunile politice, printre care desigur cea mai odioasă e naționalismul, înțelegând prin naționalism, conștiința de sine a unui popor. Cărturarii, clerici cum îi numește el, de azi sunt toți acei a căror activitate nu urmărește scopuri practice, ci sacrifică pe altarul unei arte, științe, sau metafice. Deviza lor: „Impărăția noastră nu e pe lumea aceasta". Adică dezintegrare din timp și spațiu, părăsirea națiunii pentru incerta plutire într'un inexistent universalism, umanism gen Erasm, imunitate față de orice pasiune. Au fost vreodată cărturarii astfel? Cu toate exemplele lui Benda, refuzăm să o credm. Cărturarii au fost dacă nu conducătorii, cel puțin îndrumătorii popoarelor și ritmul de viață al unei națiuni civilizate, nu se poate măsura decât în funcție de acești huliți supra-oameni. De altfel reaua credință a lui Benda se poate vedea și din exemplul pe care-l oferă relativ la adoptarea de către clerici a unei pasiuni, în afacerea Dreyfus. Perfidul izraelit denunță pe acei care au făcut front împotriva lui Dreyfus, adică Barrès, Maurras, etc., arătându-i ca pe niște trădători ai spiritualității, în timp ce pe apărătorii zeloși ai condamnatului, începând cu Zola și sfârșind cu Blum, îi trece sub cea mai ascunsă tăcere.

Iar de oarba patimă cu care și-a apărat compatrioții, nicio vorbă. Julien Benda a luat parte la o bătălie politică, asta e sigur și ridiculul său efort de a se ridica apoi pe o culme de original anti-politicianism, ni se pare cu atât mai detestabil și necavaleresc. D. Benda răguește strigând împotriva detestabilei pasiuni politice, după ce se sbătuse în vâltoarea celebrei afaceri.

Unde e atunci obiectivitatea pe care o clamează neîncetat?

Dar toate astea s'au uitat. Cartea lui nu o mai citește nimeni și poate prea puțini ar ști că Julien Benda e încă apărătorul sacrei spiritualități, dacă domnul acesta n'ar repeta săptămânal în revistele franceze doctrina sa de abdicare dela orice luptă reală. Și peste tiradele acestea, venind parcă din cel mai lăcătuit turn de ivoriu, a curs, nu de mult, dușul celei mai amare și mai caragialești ironii. D. Julien Benda, ilustrul apărător al izolării, a participat la congresul scriitorilor comuniști, a vorbit alături de André Gide, Malraux și Barbusse, înfierând barbaria dictaturilor, de dreapta bine înțeles, proclamând superioritatea comunismului. Asta în Iunie.

— Bine, am zis, iată alt intelectual cucerit de o doctrină politică, un pas greșit neapărat, convertirea celui ce blestema politica, însă o hotărîtă trecere într'o tabără, o ocupare de poziție.

Stupefacția noastră a fost mare însă, când am citit luna aceasta chiar, într'un săptămânal literar francez, un surprinzător articol semnat de acelaș Benda. Citez o frază care nu m'a mirat puțin:

„...în loc să caute departe de partide și printr'o muncă proprie ordinea politică ce ar conveni națiunilor, ei (intelectualii) adoptă pozițiile gata făcute și extreme — fascism sau comunism". Cuvintele acestea, scrise de mâna celui ce luase loc, câteva luni înainte, la o tribună decorată în cel mai autentic roșu moscovit, alături de cei mai feroci adepți ai marxismului, mi-au risipit orice iluzie despre onestitatea pretinsului filosof, gălăgios preconizator al unor principii pe care el însuși le părăsește cel dintâi.

Și acum ne sosește o veste nouă, (nu e greu de ghicit), d. Julien Benda, o săptămână numai după ce înfierase în „Les nouvelles littéraires" pe intelectualii care rumegă doctrine „gata făcute", la un alt congres comunist, cere aplicarea unor cât mai severe sancțiuni Italiei. Din mijlocul corifeilor comuniști, glasul doctrinarului nepăsării, vrea vestejirea fascismului războinic și glăsuește pasionat pentru pacea veșnică și rodnică a marxismului.

Variațiunile barometrice ale d-lui Benda nu mai impresionează.

Primul trădător al propriului său turn de fildeș, va mai scrie un articol nevinovat și va mai vorbi cu siguranță la congrese roșii. Diagrama acestei singulare atitudini, nu e desigur o diplomă de onoare, nici chiar pentru portarul unui turn care s'a dărâmat demult.

Vintilă V. Caftangioglu

Note, polemici, înfierări

Titulescu, naționaliștii, Sărindarul

Lămurirea pe care d. Titulescu a dat-o Parlamentului, răspunzând unor întrebări mai vechi ale d-lui George Brătianu în legătură cu un presupus pact de asistență româno-sovietic, a fost primită cu multă satisfacție în cercurile naționaliste.

In Cameră d-nii A. C. Cuza și Octavian Goga au primit declarația ministrului de externe cu aplauze. In presa de dreapta, ea s'a bucurat de aceeași bună primire.

„Țara Noastră", de pildă, oficiosul partidului național-creștin, a ținut să releve în mod special acordul dintre punctul de privire al d-lui N. Titulescu și vederile conducătorilor primului partid de guvernământ din opoziție.

Faptul acesta nu este lipsit de semnificație. Și, el, plus întrevederile din ultimele zile dintre d-nii: Titulescu-A. C. Cuza, Goga și Vaida, toate aceste neașteptate întorsături ale politicii noastre interne, au produs o enormă dezorientare în lagărul democratic.

Consecințele nu vor întârzia.

In ce ne privește, avem orgoliul de a fi cei dintâi cari, sine studio, — „Sfarmă-Piatră", vedeți bine nu e pupă mână! — am prezentat pe d. N. Titulescu pe linia lui justă și luminoasă, care, oricât s'a străduit presa evreească să o strâmbe în rotativele ei, a trebuit să se întâlnească odată în văzul țării și al Europei cu aceea a conducătorilor naționaliști.

Firește că lui Kalman Fagurman nu-i convine. Cum va mai putea el să calomnieze pe A. C. Cuza ca revizionist, când apropiata guvernare național-creștină se prepară după toate semnele, cu știința, poate chiar cu concursul lui Titulescu?!

„Le journal de Moscou"

Le journal de Moscou, *al cărui rost precis este să aducă străinătății burgheze constructivismul sovietic în imagini și în scris, se prezintă astăzi într'o formă penibilă.*

Intr'adevăr, pe pagina întâia, clișeu mare pe trei coloane: „Andréev serre la main a J. Staline".

In alte pagini: „Une jeune kolkhozienne remercie J. Staline", tot așa, pe trei coloane, și, în sfârșit, „J. Staline et S. Chadounts"...

Stalin din profil, cu luleaua pe masă; Stalin din față zâmbind; Stalin cu pipa între dinți, crunt și iscălindu-se, — de trei ori Stalin, iată tot mașinismul, construcțiile gigantice, toată arhitectura, căile ferate, realizările celor 18 ani ale regimului marxist.

O revoluție redusă la un zâmbet și la o lulea!

Ce deconcertantă deziluzie pentru bieții băeți ai lui Eberlein dela „Cuvântul Liber"!

„Lupta"

„Lupta", foaia galosilor, a marilor gangsteri Fagurmann, anunță că a intrat în al cincisprezecelea an de existență.

Al cincisprezecelea și ultimul!

Sărbătorirea d-lui Liviu Rebreanu

Zilele trecute a avut loc, cum se zice la gazetă, un banchet la restaurantul „Cina", oferit de Societatea Scriitorilor Romîni în onoarea d-lui Liviu Rebreanu.

D. Liviu Rebreanu a împlinit 50 ani de viață și, totodată, 18 de când colabora la „LUMINA" d-lui C. Stere, subt ocupația nemțească (Decemvrie 1917).

Mă rog, cu prilejul căruia din din aceste două evenimente a oferit S. S. R-ul banchetul?

Istrate Micescu despre tratatul minorităților

Mergînd la Brașov ca să pledeze într'un proces al contelui Mikloș, maestrul Istrate Micescu a fost prins de un gazetar evreomaghiar și interviewat într'o romînească stîlcită:

— După porerea dv. tratatul minorităților e un tratat di pace?

— Nu e frate-meu, și n'are nici o legătură cu aceste tratate!

— Și di ce, mă rog, n'ar fi și dînsul un tratat di pace?

— Pentrucă, uite, mă, fratemeu, simplu și juridic, răspunse d. Micescu: nu poți face tratate de pace cu cine n'ai avut război!

Monumentul Regilor Carol și Ferdinand și... duelul ginerilor

Este cunoscută din presa zilnică odiseea monumentelor regești.

O doamnă influentă (cenzura i-a confiscat numele!...) se opune din toate fustele ei premierii sculptorului de atâta talent, d. O. Han, deși juriul s'a oprit la el.

Scandalul este fără pereche.

Monumentele stau în gips. Cucoana terorizează.

Sculptorul, din două 'n două zile, face reclamație la Parchet, și se bate în dueluri.

Un duel a avut cu d. Em. Costinescu. Altul cu d. Polizu Micșunești. Al treilea cu d. Ion Costinescu, ministrul industriei.

Dar mă veți întreba: De ce aceste dueluri? Știu și eu?!

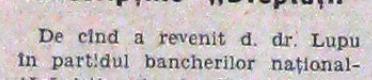

ex liq e .

Subscripțiile „Dreptății"

De când a revenit d. dr. Lupu în partidul bancherilor național-țărăniști, ziarul „Dreptatea" se milogește încontinuu pe diverse liste de subscripție: dați pentru o fanfară, pentru o școală de gospodărie țărănească, pentru înfometații din Basarabia, etc.

E un întreg scandal.

Dar astea sînt, firește, numai pretexte. In realitate — se poate bănui ușor — sumele strînse astfel, la capul podului, sînt destinate să compenseze venitul pe care, prin fuziune și renunțarea la câteva cluburi, doctorul Lupu l-a pierdut dela caniote...

D. Goga atacat de tilliști

In cea mai infamă și mai agramată dintre foile Sărindarului — „Lupta" — a apărut zilele trecute un atac violent împotriva d-lui Octavian Goga, pe tema... „fraternizării președintelui partidului național-creștin cu magnații unguri".

Autorul articolului trimis din Cluj, e bine să se afle, este un anume Virgil Dalea, fost șef de cabinet al d-lui V. V. Tilea în ultima guvernare național-țărănistă.

Un secret al lui Toma Vlădescu

Cititorii nostri își amintesc, fără îndoială, de articolul intitulat: „Neconsolata viață a lui Victor Iamandi", datorit ironiei fulgerătoare a lui Toma Vlădescu.

Toma Vlădescu, trebue să știți, când își alege subiectul, ține la el ca la o moșie (poate fiindcă altfel de moșii nu are).

Venind ziua să adun articolele pentru uriașul „Sfarmă-piatră", chem pe maestrul Tomița la telefon.

— Allo!... despre ce scrii azi..

— Păi, dragă onorabile, despre Victor Iamandi!

— Tot despre ăsta? L-ai injurat par'că mai ieri într'un ziar...

— Am să mai spun unele lucruri...

— Iartă-l, dragă! E prea mult. Și-apoi mi-a spus prietenul nostru Pamfil Șeicaru că Iamandi ăsta nu mai bea de vreo câțiva ani...

— Să mă ierte Șeicaru, dar nu cred!

— Zău!

— Tot nu cred!

— Uite — zic eu care vream cu orice preț, să-i sugerez alt subiect — că nu mai bea se poate vedea și din jurnal. Poftim, chiar azi: „Tragedia podgorenilor". „Producătorii viticoli au ajuns în sapă de lemn"... Prin urmare...

— A, banditul! Atunci tot îl atac. Il voi ataca, fiindcă — nu vezi, dragă? — din cauza lui s'au ruinat atâtea mii de creștini!...

Ravagiile comunismului

Brazilia a fost pe punctul de a se transforma într'o republică roșie, pe care răsculații voiau să o intituleze: Sovietele nr. 2. Din fericire șeful guvernului a știut să reacționeze cu multă vigoare înăbușind tentativa.

In ultima vreme, prin crearea unui front popular subvenționat de Soviete, comunismul în Brazilia mergea cu pași de uriaș.

Colonelul Prestes, șeful frontului popular brazilian, e membru al comitetului executiv al internaționalei a III-a, iar încercarea sa de revoltă a fost pusă la cale în acord cu Dimitroff, secretarul general al Kominternului.

„Gringoire" se întreabă cu justificată teamă, dacă după Spania și Brazilia, nu va veni rândul Franței, unde același front popular, e mai tare și mai îndrăsnet ca nicăeri.

Din farsele d-lui Tillea

D. Viorel Fitilea a rămas același farsor de totdeauna. Naționalismul său subit nu l-a schimbat cu nimic.

Ultima lui farsă: dejunul oferit d-lor Titulescu și Savel Rădulescu... El l-a oferit...

Toată lumea știe într'adevăr, dela gazetă, fiindcă prietenii evrei au făcut destulă publicitate, că cei doi conducători ai ministerului de externe și d. Oct. Goga au fost săptămâna trecută invitații d-lui Tillea la masă.

Multă onoare, firește, și largi perspective politice pentru El. Guvernul Vaida e ca și aranjat!... EL, fostul subsecretar al microfoanelor și al intrigilor, s'a bătut niței peste breloc cu Titulescu, cu Goga, și a pus la punct, mă rog, aproape tot!

EL e acum în centrul vieții politice...

Dar ce e cu această bucluca-se masă?

Iată ce e: d. Vaida stă în gazdă la d. Tillea. D. Vaida, nu d. Tillea a invitat pe d-nii N. Titulescu, Savel Rădulescu și Goga la dejun.

Dejunul, deci, a fost oferit de d. Vaida în casele d-lui Viorel V. Tillea.

E altceva. Fiindcă, oricum, Vaida pentru noi și pentru prestigiul mișcării naționaliste, nu e Tillea.

„Sfarmă Piatră" are bucuria să anunțe cel mai mare roman al anu'ui. El nu poate fi în umila noastră părere, care e și a autorului — decît FORTUL 13 roman de data aceasta „de moravuri serioase" — cum ne asigură tot autorul, care nu poate fi altul decît d. Dragoș Protopopescu, unul din cei mai veseli oameni din țara românească.

FORTUL 13 apare la 15 Ianuar în nobila ed. Cugetarea.

TRANSPORTURILE IN U. R. S. S.

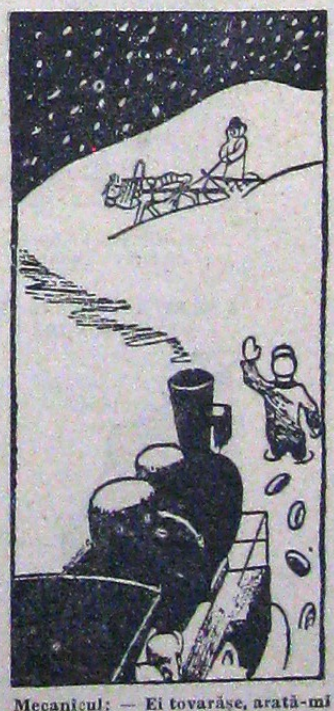

Mecanicul: — Ei tovaràse, arată-mi te rog calea ferată și gara.

(Desen din Isvestia)

Sfarmă-Piatră

DUPLICITATEA SOVIETELOR IN RELAȚIILE CU ITALIA

„Kennst du das Land, wo die Zitronen blühn?" *(Die Brenessel)*

EVA

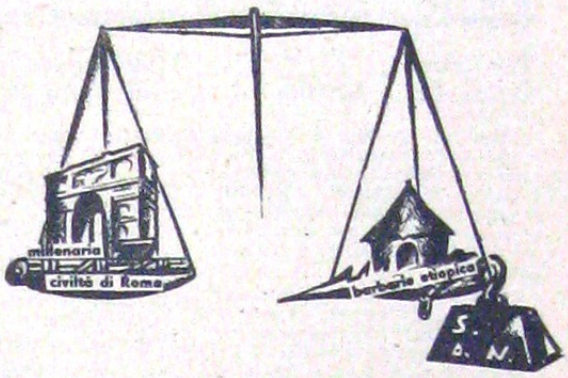

Echilibru! *(Il Popolo d'Italia)*

KNOCK-OUT

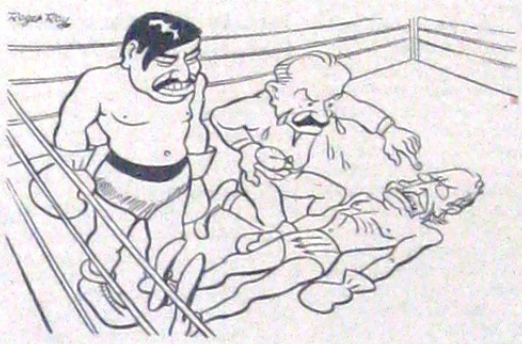

Lebrun: ... opt, nouă, zece! *(Vandémiaire)*

SITUAȚIA DIN INDIA

Pentrucă strică socotelile Angliei, viceregele a fost declarat comunist.. *(Die Brenessel)*

FARSA SERBARILOR JUBILIARE DELA MOSCOVA

... Nici sabotaj, nici indisciplină. Reprezentanții diplomatici străini vor rămâne uimiți de realizările regimului sovietic..... *(Die Brenessel)*

(A MURIT DE CURÂND ȘI A 23-a VICTIMĂ A LUPTELOR DIN 6 FEBRUARIE)

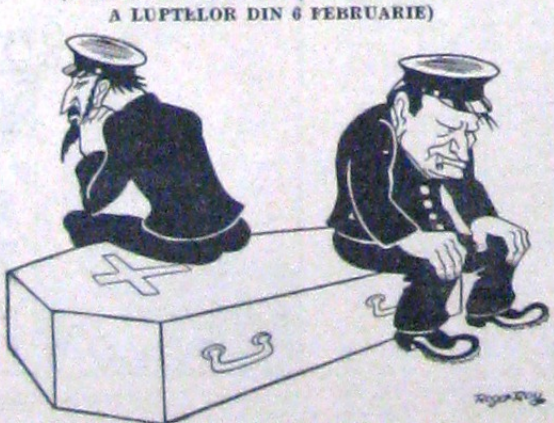

— 23... nici măcar câte o duzină de fiecare *(Gringoire)*

TIPOGRAFIA ZIARULUI „UNIVERSUL" — BUCUREȘTI, STRADA BREZOIANU 23—25